

การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

บุญญฤทธิ ระพันธ์

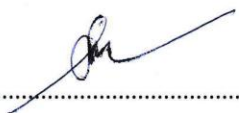
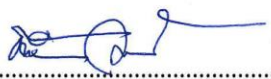
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
เมษายน 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ บุญญฤทธิ์ ระพันธ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

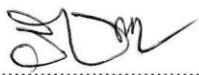
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.การดี อนันต์นาวี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.การดี อนันต์นาวี)

.....กรรมการ
(ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

.....กรรมการ
(ดร.ชนวิน ทองแพง)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)
วันที่... 25...เดือน... 624/24.....พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ ให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.สถาพร พงษ์พิบูล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และ ดร.ชนวิน ทองแพง กรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ แก่ไขข้อบกพร่องด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา และคณาจารย์ทุกท่าน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลงได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา นายบรรจงรงค์ วรเศรษฐสุขศิริ รองผู้อำนวยการโรงเรียนตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 นายประชุม เจริญมาก ผู้อำนวยการโรงเรียนตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ทุกโรงเรียน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้การวิจัย ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่บุพการี บวรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จการศึกษา

บุญญฤทธิ ระพันธ์

58970024: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา/
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน/

บุญญฤทธิ์ ระพันธ์: การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 (PARTICIPATION AND GUIDELINE FOR THE DEVELOPMENT OF PARTICIPATION IN SCHOOL ADMINISTRATION OF THE SCHOOLS' BASIC EDUCATION COMMISSION PEOPLE IN SAKAEO PROVINCE UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 7) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ภารดี อนันต์นาวิ, กศ.ด. สถาพร พฤษพิบูล, ปร.ด. 121 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน อาชีพ และอายุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำนวน 125 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.32-0.95 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe' test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน อาชีพ และอายุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มีดังนี้

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรพัฒนาด้านหลักสูตรให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา และพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา

3.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรมีการร่วมกันวางแผนการบริหารงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศคือรายงานประจำปี SAR มาพิจารณาในการวางแผน และร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานศึกษาโดยระดมจากภาคเอกชน ชุมชน ศิษย์เก่า เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณที่นำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการกำหนดระเบียบและแนวทางปฏิบัติสำหรับครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้ปฏิบัติตามวินัยและการรักษาวินัยได้อย่างถูกต้อง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากร และส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความรักความสามัคคีในหมู่คณะพร้อมที่จะเป็นครูเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรช่วยกันในการดูแลซ่อมแซมอาคารสถานศึกษา สถานที่ให้พร้อมต่อการจัดการศึกษา และมีส่วนร่วมในการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์จากชุมชนเข้ามาจัดการศึกษา ด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บทบาทในแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี และการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา SAR เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เป็นรูปธรรม

58970024: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PARTICIPATION/ GUIDELINES FOR DEVELOPING PARTICIPATION IN SCHOOL ADMINISTRATION/ SCHOOLS' BASIC EDUCATION COMMISSION

BUNYARIT RAPUN: PARTICIPATION AND GUIDELINE FOR THE DEVELOPMENT OF PARTICIPATION IN SCHOOL ADMINISTRATION OF THE SCHOOLS' BASIC EDUCATION COMMISSION PEOPLE IN SAKAEO PROVINCE UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 7. ADVISORY COMMITTEE: PARADEE ANANNAWEE, Ed.D., SATAPORN PHEDTIKUL, Ph.D. 121 P. 2018.

This research aims to study the participation and guidelines for the development of participation in school administration of the Basic education commission in Sakaeo Province under the Secondary Educational Service Area Office 7 as classified by school size, occupation, and age of the sample group. The sample of this research was 125 Basic education commission people in Sakaeo Province under the Secondary Educational Service Area Office 7. The instrument used for data collection was a 5-level rating scale questionnaire with the item discrimination power between 0.32 to 0.95. The reliability of this questionnaire was 0.95. Statistics employed for data analysis included Means, Standard Deviation One-way ANOVA and Scheffe' Test.

The finding as follows:

1. Participation of people of Basic education commission in Sakaeo Province under the Secondary Educational Service Area 7, in overall and each aspect, was rated at a high level.

2. By comparing mean of school size, occupation, and age of the sample, this study reports no statistically significant difference.

3. Guidelines for the development of the participation in school administration of Basic education commission of schools in Sakaeo Province under the Secondary Educational Service Area Office 7 were presented as follows:

3.1 Academic affairs administration: The schools should organize some training programs to ensure teachers' understanding about curriculum and how to offer student based learning activities.

3.2 Budget Management: School should work together with teachers and Educational personnel in planning the annual budget according to SAR information recorded in their computer system. The schools should plan to arrange some activities to raise funds which could be obtained from the contribution of private sectors, communities, and alumni so that they could have alternative of budget to support and in the level of their educational quality.

3.3 Personnel management: regulations and guidelines for teachers and personnel in schools should be established, so that teachers could refer and be informed their correct codes of conduct. In addition, effectiveness of personnel operations should be supported. Activities for building morale should be promoted, so that the teachers and educational personnel in the schools will unite and be ready for teaching their students.

3.4 General Administration: buildings should be taken care of and fixed, so the buildings will be ready for used. There should be the participation from the communities in supporting materials and tools for educational management, the participation in internal quality assurance within the schools such as suggestions in making strategic plans annual action plans, and SAR in order to utilize as the IT information for determining the concrete guidelines for educational development should be promoted.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
สภาพทั่วไปของสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 7.....	10
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	20
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและขอบข่ายภารกิจในการจัดการศึกษา.....	33
การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแปรเกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
อภิปรายผล.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	96
บรรณานุกรม.....	98
ภาคผนวก.....	106
ภาคผนวก ก.....	107
ภาคผนวก ข.....	111
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	121

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน..... 58
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดโรงเรียน อาชีพ และอายุ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 63
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7..... 64
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานวิชาการ..... 65
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานงบประมาณ.. 66
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานบุคคล..... 67
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานทั่วไป..... 68
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน..... 70
9	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน..... 72
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน..... 73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอาชีพ..... 74
12	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอาชีพ..... 76
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอายุ..... 77
14	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอายุ..... 78
15	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานงบประมาณ จำแนกตามอายุ.. 79
16	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมและ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 7..... 120

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	5

.....

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตที่ผ่านมาโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้นำเอาศักยภาพของผู้ปกครองเข้ามาใช้สนับสนุนในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ โดยเข้าใจว่าภารกิจในการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูและโรงเรียนเท่านั้น ทำให้โรงเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและไม่ได้รับความร่วมมือในการจัดการศึกษาจากผู้ปกครองอย่างจริงจัง รวมทั้งยังไม่เกิดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน จนกระทั่งประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) เพราะฉะนั้นผู้ปกครองจึงมีโอกาสมีบทบาทในการจัดการศึกษาให้ลูกหลานของตนเองได้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองไว้ คือ การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้และยังให้สถานศึกษาร่วมกับครอบครัวส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ จากแนวคิดการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศที่เน้นการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และเน้นให้มีการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายและได้มีการตราเป็นกฎหมายบัญญัติสาระที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดและพัฒนาการศึกษาไว้ใน มาตรา 8 และมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 6-7)

นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เน้นหลักการของการกระจายอำนาจ และการจัดสรรอำนาจหน้าที่ใน แต่ละระดับขององค์กรที่มีภารกิจในการบริหารด้านการศึกษา คือ ส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา โดยเฉพาะการกำหนดอำนาจหน้าที่ในส่วนกลางให้มีหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายแผนการสนับสนุน ส่งเสริม

ทรัพยากรการศึกษา การติดตามประเมินผลและความคุ้มครองคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 40 ได้บัญญัติไว้ว่า ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่ในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ตามหลักการและเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาไทย ซึ่งมุ่งเน้นให้มีการจัดการศึกษาเพื่อคนทั้งมวลและให้สังคมทั้งมวลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและมีมาตรฐานในระดับสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 24-25) และกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ซึ่งโครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบนี้ กำหนดให้มีคณะกรรมการอย่างน้อยสถานศึกษาละ 7 คน ไม่เกิน 15 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ คัดเลือกผู้แทนคณะกรรมการดำเนินการไม่เกิน 4 คน จากนั้นให้ผู้แทนดังกล่าวคัดเลือกกันเอง ให้เหลือผู้แทนละไม่เกิน 2 คน และเลือกประธานและรองประธานคณะกรรมการจากคณะกรรมการ รวมทั้งคำนึงถึงว่าจำนวนและสัดส่วนของคณะกรรมการที่เป็นสตรีมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของคณะกรรมการทั้งหมด โดยกำหนดคุณสมบัติไว้ 4 ประการ คือ 1) เป็นผู้สนใจในการพัฒนาการศึกษา 2) เป็นผู้มีความประพฤติดี 3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย 4) ไม่เคยต้องคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดโดยให้มีหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการดำเนินงาน กำกับ และส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ดังนี้ 1) กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา 2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 4) กำกับและติดตามการดำเนินการตามแผนของสถานศึกษา 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน 6) ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 7) เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา 8) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กนักเรียนทุกด้าน ร่วมสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ 9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น 10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงาน

ประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน 11) แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร 12) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจาก หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รวมทั้ง อำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคลที่เกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 27-41)

ดังนั้น ในการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2545) การบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งในการ บริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้านนั้น ต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความสามารถ และ ความเชี่ยวชาญในสาขาหลากหลายของทุกฝ่าย และเข้าใจการศึกษา มีความมุ่งมั่น มีเวลาที่จะอุทิศ แรงกาย แรงใจ พัฒนาสถานศึกษาของชุมชนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา (มาโนช แสงสว่าง, 2554) การจัดการศึกษาจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนควรเข้ามามีบทบาทในการ สนับสนุนและส่งเสริมในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน โดยเข้ามามีบทบาทในการเสนอแนะ แนวทางในการจัดการศึกษาและในการระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา (พัฒน์ บุญยรัตน์พันธ์, 2535)

โรงเรียนในจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มีโรงเรียน จำนวน 14 โรงเรียน มีครูและผู้บริหาร จำนวน 732 คน นักเรียน จำนวน 15,034 คน สภาพ การจัดการเรียนการสอนยังมีปัญหาในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร งานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงาน ทั่วไป ซึ่งส่งผลในการจัดกระบวนการเรียนการสอนอันมีผลต่อคุณภาพผู้เรียน และการมีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ยังไม่ให้ความสำคัญต่อการให้คณะกรรมการ สถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป (สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7, 2559)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมและแนวทาง พัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ

โรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มากยิ่งขึ้น อันจะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน อาชีพ และอายุ
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

คำถามของการวิจัย

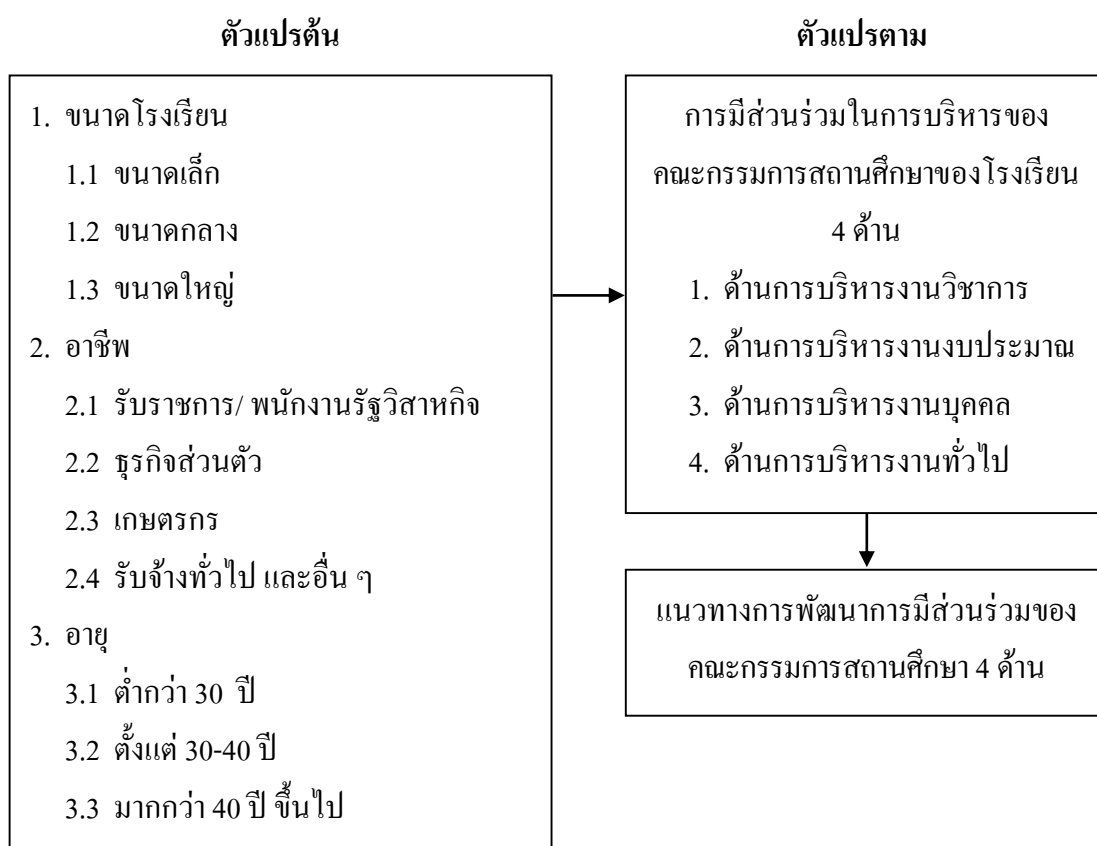
1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน อาชีพ และอายุ แตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มีอย่างไรบ้าง

สมมติฐานการวิจัย

การมีส่วนร่วมของในการบริหารสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน อาชีพ และอายุ แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษามีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยใช้แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 5) ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจทางการศึกษาในด้านการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยศึกษาและเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน อาชีพ และอายุ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 เพื่อใช้ในการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น

2. เพื่อนำผลจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนโดยนำแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้มีขอบเขตของเนื้อหาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ตามกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 5) ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจทางการศึกษาในด้านการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำนวน 14 โรงเรียน จำนวน 186 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำนวน 125 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ขนาดโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่

3.1.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.1.2 อาชีพ แบ่งเป็น 4 อาชีพ ได้แก่

3.1.2.1 รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

3.1.2.2 ธุรกิจส่วนตัว

3.1.2.3 เกษตรกร

3.1.2.4 รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ

3.1.3 อายุ แบ่งออกเป็น 3 ช่วง

3.1.3.1 ต่ำกว่า 30 ปี

3.1.3.2 ตั้งแต่ 30-40 ปี

3.1.3.3 มากกว่า 40 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มี 4 ด้าน ได้แก่

3.2.1 การบริหารงานวิชาการ

3.2.2 การบริหารงานงบประมาณ

3.2.3 การบริหารงานบุคคล

3.2.4 การบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคในความรู้สึกรู้สึก แนวทางของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ที่มีต่อการให้ข้อเสนอแนะให้คำปรึกษาหารือร่วมกัน กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนช่วยเหลือแก่สถานศึกษาในลักษณะการมีส่วนร่วมมากหรือน้อย เพื่อให้การจัดการและการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย และมาตรฐานการศึกษาของรัฐบาล รวมทั้งบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของชุมชน และท้องถิ่นในการบริหารจัดการ 4 ด้าน ดังนี้

1.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ การกำหนดนโยบาย แผนปฏิบัติการประจำปี และพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โอกาสทางการศึกษาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รับผิดชอบต่อ ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.2 การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ทบทวนภารกิจ การจัดการศึกษา การกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จ ซึ่งส่งผลไปสู่การวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้งบประมาณพร้อมทั้งเผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง

1.3 การบริหารงานบุคคล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ประเมินสภาพความต้องการกำลังคน การจัดทำแผนอัตรากำลังบุคลากรในสถานศึกษา การสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการ กำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาตนเอง ให้ความรู้ แนะนำเกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติงาน ให้ขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา จัดสวัสดิการให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ตามความเหมาะสม ให้คำปรึกษาเสนอแนะในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของบุคลากรในสถานศึกษา และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษากับชุมชน พร้อมทั้งรับทราบปัญหาการบริหารงานบุคลากรและเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้กับสถานศึกษา

1.4 การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานศึกษาทำกิจกรรมของชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เช่น ด้านสุขภาพอนามัย กิจกรรมสหกรณ์ ฯลฯ ประสานงานให้สถานศึกษาเป็นศูนย์บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งวิชาการในที่อื่น ๆ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นแหล่งรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น กำกับ ติดตาม สรุป ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

3. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การกำหนดโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกเป็น

3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนมัธยมที่มีนักเรียนไม่เกิน 499 คน

3.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนมัธยมที่มีนักเรียนตั้งแต่ 500-1,499 คน

3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนมัธยมที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

4. อาชีพ หมายถึง ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกระทำเพื่อเลี้ยงชีพ จำแนกออกเป็น 4 ระดับ คือ

4.1 รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบอาชีพรับราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานของรัฐ และพนักงานของรัฐวิสาหกิจ

4.2 ธุรกิจส่วนตัว หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย เปิดบริษัทต่าง ๆ

4.3 เกษตรกร หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร เช่น ทำสวน ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์

4.4 รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบอาชีพ รับจ้างรายวัน รับเหมาก่อสร้างต่าง ๆ

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่มีภารกิจรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว ครอบคลุม 9 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมนุรณ์ อำเภอคลองหาด อำเภออรัญประเทศ อำเภอตาพระยา อำเภอวัฒนานคร และอำเภอโคกสูง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ศึกษา การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและขอบข่ายภารกิจในการจัดการศึกษา
5. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. ตัวแปรเกี่ยวข้องกับงานวิจัย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ มีเจตนารมณ์กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล เพื่อให้สถานศึกษา มีความเป็นอิสระ คล่องตัว สามารถบริหารและจัดการศึกษาได้สะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งให้การบริหารจัดการเบ็ดเสร็จที่สถานศึกษา มีสิทธิหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามมาตรา 39 และมาตรา 44 วรรคหนึ่ง และมาตรา 45 วรรคหนึ่ง โดยสรุปว่าให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้แทนของสถานศึกษาในกิจการทั่วไป ซึ่งมีหน้าที่บริหารและจัดการศึกษา มีความเป็นอิสระ คล่องตัว มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- 3) ด้านการบริหารงานบุคคล
- 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 9-19)

**ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน**

ที่ตั้ง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 เลขที่ 60 หมู่ 14 ถนนสุวรรณศร
ตำบลบ้านพระ อำเภอปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี 25000 มีพื้นที่ครอบคลุม 3 จังหวัด
รวม 44 โรงเรียน ดังนี้ สถานศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 19 โรงเรียน สถานศึกษาใน
จังหวัดสระแก้ว จำนวน 14 โรงเรียน และสถานศึกษาในจังหวัดนครนายก จำนวน 11 โรงเรียน

การบริหารจัดการศึกษาในจังหวัดสระแก้วเป็นรูปแบบเครือข่าย

1. เครือข่ายวังบูรพา

- โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม
- โรงเรียนคลองหาดพิทยาคม
- โรงเรียนท่าเกษมพิทยา
- โรงเรียนวังสมบูรณ์วิทยาคม
- โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
- โรงเรียนสระแก้ว
- โรงเรียนวังไทรวิทยาคม

2. เครือข่ายปิ่นมาลา

- โรงเรียนอรัญประเทศ
- โรงเรียนตาพระยา
- โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาการ
- โรงเรียนทัพพระยาพิทยา
- โรงเรียนทัพราชวิทยา
- โรงเรียนชัยม่วงวิทยา
- โรงเรียนร่มเกล้าวัฒนานคร

ข้อมูลโรงเรียนในจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2559 มีโรงเรียนจำนวน 14 โรงเรียน แบ่งเป็นจำนวนขนาดเล็ก
จำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 7 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 3 โรงเรียน
โดยมีจำนวนครูและผู้บริหารทั้งหมด 732 คน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 15,034 คน

ทิศทางการพัฒนาการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 เป็นองค์กรบริหารจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลและมีความเป็นไทย
2. พัฒนาผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน
3. พัฒนาระบบการบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

เป้าประสงค์ (Goal)

ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย

ค่านิยมองค์กรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

ส = ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษามัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

พ = พัฒนาองค์กรสู่มาตรฐาน

ม = มุ่งพัฒนาสู่เป้าหมายความสำเร็จ “ครูคุณธรรมนักเรียนคุณภาพบุคลากรมืออาชีพ”

7 คุณลักษณะ

ซื่อสัตย์ โปร่งใส ยึดไหว้ ทักทาย ให้เกียรติ บริการฉับไว จิตใจงดงาม

วัฒนธรรมองค์กร

1. ต้องหยิ่งในศักดิ์ศรี
2. ต้องมีวินัยเคร่ง
3. ต้องเร่งคุณภาพ
4. ซึมซาบคุณธรรม

กลยุทธ์ (Strategy)

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพนักเรียนได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมความเป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างโอกาสให้นักเรียนทั้งนักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความสามารถ

พิเศษ นักเรียนด้อยโอกาสและพิการ ได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตาม
ศักยภาพมาตรฐานวิชาชีพและสมรรถนะที่กำหนด

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบการบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และมีส่วนร่วมรับผิดชอบ
ต่อคุณภาพการศึกษา

จุดเน้น (Focus)

ส่วนที่ 1 จุดเน้นด้านผู้เรียน

ส่วนที่ 2 จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

ส่วนที่ 3 จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายการมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542, หน้า 13-14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญของ
แนวคิดประชาธิปไตย และหลักการเบื้องต้นของการมีส่วนร่วมคือ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่จะ
ส่งผลต่อวิถีชีวิตของเขาอย่างเต็มที่ รวมทั้งการเป็นเจ้าของตามความต้องการในการแก้ไขปัญหาของ
ชุมชนของเขา

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2544, หน้า 183-184) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่
บุคคลหรือคณะบุคคลได้เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการมีส่วนร่วมใน
กระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารเพื่อให้ประสิทธิผลขององค์การในการปฏิบัติภารกิจ
ให้บรรลุเป้าหมาย การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์การนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการ
ดำเนินการ หรือปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ จะทำให้นั้นมีความผูกพันและมีความรู้สึกในการเป็นเจ้าของ

สุรพล พุฒคำ (2544, หน้า 55) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นการเข้าไปผูกพัน
และเกี่ยวข้องทั้งทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลเพื่อช่วยเหลือกลุ่มหรือบุคคลที่ตน มีความรับผิดชอบ
ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบริหาร และการจัดการ

อภิสรร์ ภาชนะวรรณ (2544, หน้า 38) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล
ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ได้มีบทบาทหรือพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมเสียสละเวลา แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์

พุทธา โพธิ์มะฮาด (2548, หน้า 65) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามี
ส่วนร่วมของบุคคล กลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกันที่เข้ามาร่วมคิด ร่วมริเริ่ม ร่วมวางแผน
ร่วมพัฒนา ร่วมแก้ปัญหา ร่วมชื่นชม ร่วมประมวลผล และร่วมรายงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้
บรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่กำหนดไว้

Whang (1981, pp. 92-94) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการในการเข้าไปดำเนินงานของบุคคลหรือของกลุ่มเพื่อจะได้สะท้อนถึงความเต็มใจของคนหรือเพื่อให้การสนับสนุนทางด้านกำลังคนหรือทรัพยากรต่อสถาบันและระบบที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตของเขา

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เกิดจากความร่วมมือของบุคคล สมาคมหรือองค์กรต่าง ๆ ซึ่งอาจมีความผูกพัน เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และผลประโยชน์ อันเป็นเหตุเร้าใจให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการคิดริเริ่ม การวางแผน การปฏิบัติ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะไรควรทำและทำอย่างไร รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลที่เกิดขึ้นผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่กำหนดไว้

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

จุดมุ่งหมายในหลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วมคือ ให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีขีดความสามารถในการกำหนดความต้องการพื้นฐานของตนเอง และสามารถกำหนดโครงการพัฒนา โดยอาศัยความร่วมมือจากภายนอกให้น้อยที่สุด ดังที่ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

สุรพล พุฒคำ (2544, หน้า 9-10) กล่าวว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการทำงาน จะทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องกับผูกพันกับงานหรือองค์กร ความรู้สึกผูกพันที่ว่านี้หากมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันแล้วจะเป็นผลให้เกิดข้อผูกพันหรือสิ่งที่ตกลงใจร่วมกัน จะมีความสัมพันธ์กัน โดยการมีส่วนร่วมความเกี่ยวข้องผูกพัน และข้อผูกมัดหรือตกลงใจร่วมกัน จะก่อให้เกิดประโยชน์

ถวิล มาตรฐาน (2545, หน้า 195) กล่าวว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่ามีความสำคัญดังนี้

1. การมีส่วนร่วมถือเป็นกระบวนการระดมสรรพกำลังจากทรัพยากรมนุษย์ เพื่อนำเอาประสบการณ์ ความรู้ทักษะของบุคคลมาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ
2. การมีส่วนร่วมนั้น จะทำให้คุณภาพการตัดสินใจสูงขึ้น และทำให้ได้แผนงานที่มีจากหลากหลายทรรศนะ
3. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่จะสามารถส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ และจะทำให้เกิดพันธสัญญาพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบ ตลอดจนจะช่วยให้เกิดการสนับสนุนในการนำปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบผลสัมฤทธิ์

4. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ เป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาหรือเป็นการสร้างวัฒนธรรมในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในทีมงานและสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการปฏิบัติงานขององค์กร

5. การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้เพิ่มประสบการณ์ในวิชาชีพและแสวงหาแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง

6. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจถือเป็นโอกาสอันยิ่งใหญ่สำหรับโรงเรียนที่จะลดการต่อต้าน และปรับเปลี่ยนไปสู่แนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

7. การมีส่วนร่วมถือว่าเป็นความชอบธรรมหรือเป็นสิทธิของผู้ร่วมงานทุกคน

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วม หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันและมีจุดมุ่งหมายร่วมกันอย่างชัดเจน สมาชิกในกลุ่มมีเสรีภาพในการคิด การปฏิบัติ การตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ เกิดความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกันในกลุ่ม สมาชิกเกิดการช่วยเหลือและเรียนรู้ร่วมกัน ผู้ร่วมงานทุกคนเกิดความตระหนักและร่วมรับผิดชอบกิจกรรมนั้น ๆ อย่างเต็มความสามารถ ได้แนวทางในการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดและทุกคนยอมรับ ซึ่งจะทำให้ผลงานที่ออกมามีประสิทธิภาพ

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537, หน้า 215) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมว่ามีทั้งการมีส่วนร่วมทางตรงและการมีส่วนร่วมทางอ้อม รูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับภารกิจนั้น ๆ ด้วย เช่น ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมเสนอความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมประเมินผล ร่วมชื่นชมผลสำเร็จ เป็นต้น

สุรชัย เทียนขาว (2545, หน้า 18) ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมได้ดังนี้

1. การสนับสนุนทรัพยากร คือ การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงานหรือการร่วมทำกิจกรรม ได้แก่ การเข้าร่วมในการวางแผนร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น ร่วมการดำเนินการ ร่วมการติดตาม และร่วมการประเมินผล

2. อำนาจหน้าที่ของผู้ร่วม คือ เป็นผู้นำ เป็นกรรมการ เป็นสมาชิก ซึ่งมีลักษณะการมีส่วนร่วมนี้แสดงถึงระดับอำนาจของผู้เข้าร่วม จึงมีการโต้แย้งว่าการมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีการพัฒนาความสามารถของประชาชน เป็นเพียงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเพียงบางส่วน เพราะส่วนมากแล้ว ประชาชนไม่มีโอกาสเข้าร่วมในการตัดสินใจ จึงเกิดการเสริมพลังอำนาจแก่ประชาชน

สรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มคนได้ปฏิบัติงานร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจนและมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการรับรู้ แนวทางการปฏิบัติ การตั้งเป้าหมาย ซึ่งจะก่อให้เกิดการร่วมมือ และมีวิธีการดำเนินงานที่ดี มีการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

ลิขิต หมู่ตี (2538, หน้า 12) ได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่แท้จริงนั้น จะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning) ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล และประการสำคัญ คือ การตัดสินใจ

2. การดำเนินกิจกรรม (Implementation) ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมทางการเงินและการบริหาร

3. การใช้ประโยชน์ (Utilization) ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำกิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตนเองและการควบคุมทางสังคม

4. การได้รับประโยชน์ (Obtaining benefits) ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่ากัน ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตนเอง และการควบคุมทางสังคม

พีรพล ไชยพงศ์ (2539, หน้า 10) ได้อธิบายและวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในแง่ของรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยได้แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

- 1.1 การริเริ่มตัดสินใจ
- 1.2 การดำเนินการตัดสินใจ
- 1.3 การตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย

- 2.1 การสนับสนุนด้านทรัพยากร
- 2.2 การบริหาร
- 2.3 การประสานขอความร่วมมือ
- 2.4 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)
- 2.5 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

สุรพล พุฒคำ (2544, หน้า 62) กล่าวว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วม

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาจากบุคคล ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

- 1.1 การมีส่วนร่วมเป็นรายบุคคล
- 1.2 การมีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการ
- 1.3 การให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาจากผลงาน ซึ่งแบ่งได้ดังนี้
 - 2.1 การให้คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน
 - 2.2 การเข้าร่วมวางแผนและตัดสินใจในการปฏิบัติงาน
 - 2.3 การเข้าร่วมในการปฏิบัติงาน
 - 2.4 การมีส่วนร่วมในการติดตาม และควบคุมการปฏิบัติงาน
3. รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาจากภาระงาน ซึ่งแบ่งได้ดังนี้
 - 3.1 การมีส่วนร่วมนอกเหนือภาระงานที่ตนรับผิดชอบ
 - 3.2 การมีส่วนร่วมในขอบเขตภาระงานที่ตนรับผิดชอบ

เจมส์ คี บีนทง (2551, หน้า 13) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทว่ามีอยู่ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ยิวตัน วุฒิเมธี (2550, หน้า 12) กล่าวว่า หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หลักการร่วมมือที่สำคัญของประชาชนคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างจริงจังและจริงใจ ทั้งนี้ด้วยการเปิดโอกาสให้มีการศึกษา การร่วมพิจารณาและตกลงใจร่วมกันในการแก้ปัญหาหรือการวางโครงการต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมก็เพื่อเป็นการให้ประชาชนได้มีสิทธิและความเสมอภาคกัน ในอันที่จะรับผิดชอบในสังคม ประชาชนจะมีโอกาสร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) มีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545, หน้า 9-10) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมว่ามีประโยชน์ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิดและการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทำให้เกิดความคิดที่หลากหลายทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดเพียงคนเดียว
2. การมีส่วนร่วมมีผลทางจิตวิทยา คือทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลงในขณะเดียวกัน ก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น

3. การมีส่วนร่วมในการเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. การมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสได้ใช้ความสามารถ ทักษะในการทำงานร่วมกัน เกิดความมีน้ำใจและความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น

5. การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้น และ ส่งเสริมการปรับปรุงและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

การมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ในวาระหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะ อันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 34 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา 35 องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วยกรรมการโดย ตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทน องค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่ต่ำกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกันจำนวน กรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระ การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการแต่ละคณะให้เป็นไปตามที่กฎหมาย กำหนด ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความแตกต่างของกิจการในความรับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละคนด้วย

มาตรา 39 ให้กระทรวงทำการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งทางด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน คณะกรรมการคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหาการเลือกประธานกรรมการและกรรมการวาระ การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระคมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนนั้น จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน บุคคล คณะบุคคล หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ เพื่อเป็นการระดมความคิด สรรพกำลัง ระดมทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนเป็นการระดมเงินทุนและปัจจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาซึ่งความร่วมมือและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษานั้นจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งทั้ง 4 ด้าน ที่ได้กล่าวมานี้ถือว่าได้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา หากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ และให้การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านนี้แล้ว จะส่งผลต่อการพัฒนาการด้านการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง

มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

(2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ออกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีส่วนที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

(3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมาย

เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้า
ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบ
วินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน
องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพ
การศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

(5) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูล
ผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ

(6) ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึก และเผยแพร่
ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น
มาตรา 289 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีต
ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตาม
ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรม
ของรัฐโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้อง
คำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

สรุปได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มุ่งเน้นให้ประชาชนใน
ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในท้องถิ่น และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม
และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐโดย
คำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ
(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
2. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

1. มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
2. มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา
4. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
6. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาได้ทุกระดับ และทุกประเภทตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น เพื่อเป็นการรองรับสิทธิและการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม รวมทั้งประสานและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้

ความหมายของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มังกร ทองสุขดี (2554, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของในเขตชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน

วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์ (2544, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ บุคคลซึ่งทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ

ดิเรก วรรณเสียร (2545, หน้า 129-131) ได้ให้ความหมายของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ คณะกรรมการสถานศึกษา (School council) มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนครู ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนองค์กรชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ คือ คณะกรรมการโรงเรียน (School board of school committee of school council) ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรที่เป็นทางการ

สรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะบุคคลที่ทำหน้าที่ กำกับ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2543, หน้า 13-20) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยสถานศึกษาละ 7 คน ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย

1. ผู้แทนผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้แทนของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกิน 2 คน

2. ผู้แทนครู ได้แก่ ผู้แทนของข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอน และผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกิน 2 คน

3. ผู้แทนองค์กรชุมชน ได้แก่ ผู้แทนองค์กรชุมชน สมาคม มูลนิธิ องค์กรเอกชน หรือกลุ่มบุคคลที่เป็นรูปอื่นใดที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะและมีที่ตั้งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกิน 2 คน

4. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้แทนของเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล

5. ผู้แทนศิษย์เก่า ได้แก่ ผู้แทนสมาคมศิษย์เก่า หรือบุคคลที่เคยศึกษาจากสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกิน 4 คน

6. ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นของรัฐเจ้าของหรือผู้บริหารสถานประกอบการทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกิน 4 คน ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการ 1 คน ในข้อ 1, 2, 3 และ 6 เป็นประธานและอีก 1 คน เป็นรองประธาน และกำหนดสัดส่วนของคณะกรรมการเพื่อให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการ โดยกำหนดให้มีสตรีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของคณะกรรมการทั้งหมด

ตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 38 วรรคสองและวรรคสาม ประกอบกับกฎกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติหลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ได้กำหนดแนวทางให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ มาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 2-19)

1. จำนวนคณะกรรมการ

1.1 สถานศึกษาขนาดเล็กจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน ให้มีคณะกรรมการ จำนวน 9 คน

1.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนเกิน 300 คน ขึ้นไป ให้มีคณะกรรมการ จำนวน 15 คน

2. องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

2.1 กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน

2.2 กรรมการที่เป็นผู้แทนครู จำนวน 1 คน

- 2.3 กรรมการที่ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 1 คน
- 2.4 กรรมการที่ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน
- 2.5 กรรมการที่ผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 1 คน
- 2.6 กรรมการที่ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่
 - 2.6.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1 รูป หรือ 1 คน
 - 2.6.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 2 รูป หรือ 2 คน หรือ 1 รูป หรือ 1 คน
- 2.7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานคณะกรรมการ จำนวน 1 คน
 - 2.7.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 2 คน
 - 2.7.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 7 คน
- 2.8 ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ

3. คุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้มีสิทธิ์ได้รับการเสนอชื่อ
 ดังมีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะดังนี้

3.1 คุณสมบัติทั่วไป

- 3.1.1 มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- 3.1.2 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- 3.1.3 ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 3.1.4 ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ

สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

3.1.5 ไม่เป็นคู่สัญญาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ในกรณีผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการ ผู้ใดมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 3.1.5 ต้องออกจากความเป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามหรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบกิจการใด ๆ อันมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวแล้ว ต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นมีเคยได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการ

3.2 คุณสมบัติเฉพาะ

3.2.1 ผู้แทนผู้ปกครอง เป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้นไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถานศึกษา หรือที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

3.2.2 ผู้แทนครู ต้องเป็นครูซึ่งทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีต่าง ๆ ในสถานศึกษานั้น

3.2.3 ผู้แทนองค์กรชุมชน เป็นสมาชิกขององค์กรของชุมชน หรือองค์กรที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีสมาชิกรวมตัวกันไม่น้อยกว่า 15 คน เพื่อดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนโดยส่วนรวมอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี มีผลงานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับรอง และมีที่ตั้งที่แน่นอนอยู่ในท้องที่ตำบลหรือแขวงที่เป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษาหรือท้องถิ่นที่ตำบลที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ต้องไม่เป็นครูเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษาหรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

3.2.4 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหาร ข้าราชการ เจ้าพนักงาน หรือลูกจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมาย ต้องมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหนังสือรับรองที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

3.2.5 ผู้แทนศิษย์เก่า เป็นผู้ที่เคยศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาจากสถาบันนั้น ไม่เป็นครูหรือเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษา หรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

3.2.6 ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นที่ทางราชการรับรองในพื้นที่ ได้แก่ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้นำถือศาสนาที่ทางราชการรับรอง

3.2.7 ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เป็นกรรมการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเกินกว่า 3 แห่งในเวลาเดียวกัน ไม่เป็นครู หรือเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษา หรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

4. ขั้นตอนการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาประกาศการสรรหาและเลือกคณะกรรมการ

4.2 สถานศึกษาทำการเปิดรับสมัคร หรือรับการเสนอชื่อเข้ารับการเลือกเป็น

คณะกรรมการแต่ละประเภท

4.3 สถานศึกษาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครหรือผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อ

4.4 สถานศึกษาประกาศชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการเลือกเป็นคณะกรรมการแต่ละประเภท

4.5 สถานศึกษาดำเนินการให้ผู้มีสิทธิเข้ารับการเลือกเป็นกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน แต่ละประเภทเลือกกันเอง ให้เหลือตามจำนวนที่กำหนดไว้ในกรณีไม่มีองค์กรชุมชนในท้องที่ตำบลหรือแขวงที่เป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษาหรือตำบลที่สถานศึกษาตั้งอยู่ หรือมีแต่ไม่เสนอชื่อผู้แทนเข้ารับการเลือกเป็นกรรมการให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาสรรหาผู้แทน

องค์กรชุมชนในท้องถิ่นตำบลใกล้เคียงกับสถานศึกษา หรือในท้องถิ่นตำบลของเขตพื้นที่การศึกษา ใกล้เคียง เป็นกรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนในสถานศึกษานั้น สถานศึกษาที่มีสภาพและมีลักษณะ ของการปฏิบัติงานแตกต่างจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไป ซึ่งไม่สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการ สถานศึกษาให้ครบองค์ประกอบตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดองค์ประกอบ อำนาจ หน้าที่ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และจำนวนกรรมการและลักษณะประเภทของสถานศึกษาให้ เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.6 สถานศึกษาดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

4.7 สถานศึกษาดำเนินการให้กรรมการร่วมกันเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธาน

4.8 ผู้อำนวยการสถานศึกษาเสนอรายชื่อผู้ที่ได้รับการสรรหาผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ

4.9 ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา การดำเนินการสรรหาเลือกประธานกรรมการและกรรมการเพื่อทำการเสนอต่อผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้ง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน

5. ขั้นตอนและวิธีการสรรหากรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง

5.1 วาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการ และกรรมการในคณะกรรมการ สถานศึกษามีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีก แต่จะดำรง ตำแหน่งเกิน 2 วาระติดต่อกันไม่ได้

5.2 ประธานกรรมการและกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการ สรรหาและแต่งตั้งแทนตำแหน่งว่างก่อนถึงวาระให้อยู่ในตำแหน่งกับวาระที่เหลืออยู่ของ ประธานกรรมการซึ่งตนแทน

5.3 ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการสรรหาและเลือกประธานกรรมการและกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน นับแต่กฎกระทรวงบังคับใช้

5.4 กรณีที่ประธานกรรมการและกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนที่จะครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหาเลือกและแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการแทนภายใน 90 วัน เว้นวาระ ของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึง 180 วัน จะไม่ดำเนินการใดก็ได้และให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งแทน อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่เห็น ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการ จัดการศึกษามากขึ้น นับแต่ครั้งที่เป็นการศึกษาประชาบาลก็มีคณะกรรมการตำบลเป็นผู้จัดการศึกษา ในโรงเรียน ต่อมามีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 พร้อมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จนถึงปัจจุบันได้มีการประกาศในกฎกระทรวง กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ใหม่ โดยให้มีองค์ประกอบของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงนับจะมีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ

ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ผู้แทนผู้ปกครองเป็นผู้สะท้อนปัญหาความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ทั้งในส่วนที่คาดหวังและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ผู้แทนครู เป็นผู้ที่มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพครู มีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหาและความต้องการสนับสนุน ช่วยเหลือ รวมทั้งรายงานผลการจัดการศึกษา
3. ผู้แทนองค์กรชุมชน เป็นผู้สะท้อนสภาพของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชนและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้
4. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้สะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการที่มีครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษาและมีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างยิ่งในเรื่องการขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากรทางการจัดการศึกษาและเชื่อมโยงแผนพัฒนาการศึกษากับแผนพัฒนาท้องถิ่น
5. ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา เป็นผู้สะท้อนภาพของความรักความศรัทธา ความภาคภูมิใจต่อสถาบันการศึกษาที่ตนได้รับการศึกษา ช่วยจรรโลงคุณค่าของสถาบันไปสู่ศิษย์รุ่นหลังให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นกัน
6. ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ เป็นผู้นำเสนอและเติมเต็มข้อมูลด้านคุณธรรมจริยธรรมตามหลักธรรมของศาสนาซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม
7. ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน
8. ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะกรรมการและเลขานุการ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการ ผู้ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงาน สะท้อนความคิด เปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่ม

ได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ จัดเตรียมการประชุม บันทึกการประชุม รายงานผลการประชุม และ สนับสนุนด้านอุปกรณ์ ห้องประชุม วัสดุใช้สอย ฯลฯ รวมทั้งการพิจารณานามติ ข้อคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติ

ดังนั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือเป็นคณะบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการ พัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในสาขาหลากหลายและเข้าใจการศึกษา มีความมุ่งมั่นมีเวลาที่จะอุทิศแรงกายแรงใจพัฒนา สถานศึกษาของชุมชนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคมและประเทศชาติต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชน สังคมเข้มแข็ง และประเทศชาติก้าวหน้า

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาถือได้ว่าเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้บรรลุตาม ความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลทำหน้าที่บริหารจัดการ ทางการศึกษา ทั้งนี้การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จนั้น สถานศึกษาและคณะกรรมการ ต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของกันและกัน ควรมีรูปแบบ วิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกัน โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลตามที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 13) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านวิชาการไว้ว่า

1. ให้ความเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น
2. ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมสนับสนุน ในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัด การศึกษาของสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ บุคคลที่มีความตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการด้านการศึกษาของชุมชนและท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่ตาม ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ซึ่ง มี ความสอดคล้องกับมาตรา 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ ทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 27-41) ได้กำหนดบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า

1. กำหนดนโยบาย แผนแม่บท และแผนพัฒนาของสถานศึกษา โดย

- 1.1 ศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจากเอกสารและแหล่งความรู้ต่าง ๆ
- 1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำร่างนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.3 พิจารณากำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาโดย
 - 2.1 ศึกษา นโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
 - 2.2 พิจารณาเห็นชอบและแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
 - 2.3 พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี
 - 2.4 ให้การสนับสนุนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา
 - 2.5 กำกับติดตามการดำเนินการตามแผนของสถานศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดย
 - 3.1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำเสนอให้สถานศึกษาไว้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำสาระหลักสูตร
 - 3.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบในสาระหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำ
 - 3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาได้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. กำกับและติดตาม การดำเนินการตามแผนของสถานศึกษาโดย
 - 4.1 ศึกษาแนวทางการดำเนินการและปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา
 - 4.2 รับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
 - 4.3 ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ แก้ปัญหา และส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพได้มาตรฐานโดย
 - 5.1 ร่วมและสนับสนุนการดำเนินการในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการของโรงเรียน

5.2 ประสานความร่วมมือสร้างความสำเร็จกับประชาชนทั่วไปและผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อให้เห็นความสำคัญในการศึกษา

5.3 สนับสนุนช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนหรือมีความต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้สามารถได้เรียนจบหลักสูตร

6. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ให้การดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความต้องการพิเศษในท้องถิ่น เพื่อเสนอข้อมูลให้กับสถานศึกษา

6.1 ศึกษาข้อมูลเด็กที่มีความพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความต้องการพิเศษในท้องถิ่น เพื่อเสนอข้อมูลให้กับสถานศึกษา

6.2 สนับสนุนสิ่งต่าง ๆ ที่จะใช้เป็นสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในลักษณะต่าง ๆ

6.3 สนับสนุน ส่งเสริมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

7. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล งานการบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา โดย

7.1 เสนอแนะแนวทางในการบริหารและจัดการ ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา

7.2 ร่วมเป็นคณะกรรมการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนเป็นวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8.1 ร่วมกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่น

8.2 ส่งเสริมการใช้วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ด้านวิชาชีพในท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน โดยจัดหาและเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรภายนอก

9. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น โดย

9.1 ประสานชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้ามาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้มีความพร้อมที่จะเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและเป็นแหล่งที่ให้บริการชุมชนและท้องถิ่น

9.2 ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสถานศึกษา ประสานสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรภายนอกให้เห็นความสำคัญของสถานศึกษาและใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและเป็นแหล่งบริการชุมชน

9.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของชุมชน

10. ให้ความเห็นชอบและรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน โดย

10.1 รับทราบและให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา

10.2 เสนอแนะเพื่อปรับปรุงรายงานผลการดำเนินงานประจำปีให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน

11. แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควร โดย

11.1 พิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการตามภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาตามความจำเป็นและความเหมาะสม

11.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นที่ปรึกษา ให้คณะกรรมการได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพในการช่วยเหลือกิจกรรมของสถานศึกษา

12. ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ๆ โดย

12.1 รับทราบให้ความเห็นชอบ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามภารกิจที่หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ๆ มอบหมาย

12.2 ให้ความร่วมมือส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการในภารกิจที่หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ๆ มอบหมายตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคลที่จะเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถสรุปอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 9) ได้ดังนี้

12.2.1 กำกับการดำเนินกิจการของสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

12.2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

12.2.3 มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด

12.2.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา(2544, หน้า 125) ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจหน้าที่กำกับและสนับสนุนการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

- 1) ให้ความเห็นชอบนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
 - 2) ส่งเสริมงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน
 - 3) ให้ความเห็นชอบในการขอจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปและเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา
 - 4) ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 5) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและส่งเสริมให้มีการดูแลบำรุงรักษาพัฒนา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากแหล่งทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น
 - 6) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการประเมินผลคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกของสถานศึกษา
 - 7) ประสานและส่งเสริมความสัมพันธ์ในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น
 - 8) ให้คำแนะนำ ปรึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษาในกิจการที่เกี่ยวกับสถานศึกษา
 - 9) มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 10) ส่งเสริมและให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมายจาก ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย
 - 11) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานใด ๆ ตามที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมอบหมาย
- สมจิตร์ เยี่ยงเสื่อ (2545, หน้า 28) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า ในยุคของการกระจายอำนาจการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ถึงเวลาแล้วที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นจะต้องมีบทบาทสำคัญในทุก ๆ ด้าน ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2542

สรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งต้องทำหน้าที่ แทนชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนทุกคนจึงต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนที่เกิดประโยชน์ สูงสุดกับผู้เรียนซึ่งเป็นลูกหลานของชุมชน ในขณะที่เดียวกันก็ต้องทำงานร่วมกับผู้บริหาร สถานศึกษาและคณะครู โดยตระหนักถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน จึงอาศัยกระบวนการทำงานที่ เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการจัด การเรียนการสอน พร้อมกับยึดถือหลักการของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมด้วยการปฏิบัติ ตามกฎหมาย ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบร่วมกันและคำนึงถึงความคุ้มค่า ในการลงทุน ด้านการจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและขอบข่ายภารกิจในการจัดการศึกษา

กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ มีเจตนารมณ์กำหนดให้ สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล เพื่อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระ คล่องตัว สามารถบริหารและจัด การศึกษาได้สะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งให้การบริหารจัดการเบ็ดเสร็จที่สถานศึกษา มีสิทธิหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามมาตรา 39 และมาตรา 44 วรรคหนึ่ง และมาตรา 45 วรรคหนึ่ง โดยสรุปว่า ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้แทนของสถานศึกษาในกิจการทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีหน้าที่บริหาร และจัดการศึกษา มีความเป็นอิสระ คล่องตัว มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- 3) ด้านการบริหารงานบุคคล
- 4) ด้านการบริหารงานทั่วไปโดยมีรายละเอียด ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 9-19)

ด้านการบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33-38) กำหนดงานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็น ภารกิจหลักของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกฝ่ายซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษาเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการได้อย่างมี ประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากองค์กรภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยให้เกื้อหนุนต่อการพัฒนาผู้เรียนที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

ขอบข่าย/ ภารกิจ

ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนา แหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาโดยมีขอบข่ายภารกิจการบริหารงานวิชาการแยกเป็นข้อ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
3. การวัด ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การนิเทศการศึกษา
7. การแนะแนวการศึกษา
8. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
9. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
10. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
11. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กร หน่วยงาน

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2545, หน้า 192) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกประเภทที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนของครู และนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

นิเรก หอมรส (2548, หน้า 4) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการและอำนวยการทางวิชาการในสถานศึกษาตามสภาพจริงที่เป็นอยู่จริง

หวน พันธุ์พันธ์ (2549, หน้า 4) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ต้องมีองค์ประกอบในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ต้องมีการควบคุม ดูแลการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู เผยแพร่ งานวิชาการ การวิจัยค้นคว้า ตลอดถึงการนิเทศ

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการผสมผสานทรัพยากรและกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ด้านการบริหารงานงบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 39-50) ได้กำหนดให้การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้คุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้
2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

ขอบข่าย/ ภารกิจ

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา

- 1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
- 1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมของงบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
 - 2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
 - 2.2 การเบิกจ่ายงบประมาณและการอนุมัติงบประมาณ
 - 2.3 การโอนเงินงบประมาณ
3. การตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 3.1 การตรวจสอบ ติดตาม การใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 4.1 การจัดสรรทรัพยากร
 - 4.2 การระดมทรัพยากร
 - 4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
 - 4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
 - 4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
 - 5.1 การเบิกเงินจากคลัง
 - 5.2 การรับเงิน
 - 5.3 การเก็บรักษาเงิน
 - 5.4 การจ่ายเงิน
 - 5.5 การนำส่งเงิน
 - 5.6 การกักเงินไว้เบิกเหลือมปี
6. การบริหารบัญชี
 - 6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
 - 6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบประมาณ

ความหมายของการบริหารงานงบประมาณ

ณรงค์ สัจพันโรจน์ (2543, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ คือ แผนเบ็ดเสร็จที่แสดงออกในรูปตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึงโครงการ ค่าใช้จ่าย ตลอดจนถึงทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของงานงบประมาณว่า หมายถึง ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance bass budgeting) โดยมุ่งเน้นผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ของงานเชื่อมโยงทรัพยากรกับผลงาน ให้ความสำคัญแก่สถานศึกษา ในการบริหารจัดการและรับผิดชอบต่อความสำเร็จของงาน

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การจัดทำและเสนองบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและ การคุมค่าใช้จ่ายเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดตลอดจนดูแลความสะอาดต่าง ๆ

ด้านการบริหารงานบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 51-55) ได้กำหนดให้การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อ ดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การดำเนินการบริหารงานบุคคล ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ โดยยึดระเบียบจรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่าย/ ภารกิจ

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. ออกจากราชการ

6. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

7. การขอเลื่อนตำแหน่งบุคคลทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู

ความหมายของการบริหารงานบุคคล

ธงชัย สันติวงษ์ (2540, หน้า 3) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล (Personnel management) หมายถึง ภารกิจของผู้บริหารทุกคน และผู้ชำนาญการด้านบุคลากร โดยเฉพาะด้านที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากร เพื่อให้ปัจจัยด้านบุคคลขององค์การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์การ

สมาน รังสีโยกฤษฎ์ (2540, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการวางแผน การวางแผน การวางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับบุคคล ที่ปฏิบัติงานในองค์การหรือหน่วยงาน ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ได้มา ได้ใช้ประโยชน์และการบำรุงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรด้านมนุษย์ (Human resources) ให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์กระบวนการที่ว่านี้จึงรวมหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งหมดนับตั้งแต่สรรหาบุคลากรเข้าปฏิบัติงานจนกระทั่งออกจางาน

ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์ (2554, หน้า 140) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง ศิลปะในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน โดยให้ได้บุคคลที่เหมาะสม พัฒนาให้มีคุณภาพ และใช้บุคคลนั้น ๆ ปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ และการบำรุงรักษาทรัพยากรนี้ไว้อย่างผู้ที่มีค่าเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตหรือการบริการทั้งปริมาณ และคุณภาพของงานอย่างสูงสุด

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านบุคลากรที่มีอยู่ให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร เช่น การอบรม การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานต่าง ๆ

ด้านการบริหารงานทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 64-73) ได้กำหนดให้การบริหารงานทั่วไปเป็นงานเกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพประสิทธิผล

2. เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่าย/ ภารกิจ

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานงานพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคลและบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดสำมะโนนักเรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชนองค์กร

หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. งานจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุในงานอื่น ๆ

ความหมายของการบริหารงานทั่วไป

อุทัย บุญประเสริฐ (2544, หน้า 34) กล่าวว่า การบริหารงานธุรการทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวกับเอกสารต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่จำเป็นต้องปฏิบัติทั้งที่เป็นงานภายในและงานที่ติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก

Canduli (1992, p. 243) กล่าวว่า การบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมหรือการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับทั้งให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ระบบสถานศึกษา

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานทั่วไป หมายถึง งานที่ไม่ใช่ภารกิจหน้าที่หลัก แต่ก็มี ความสำคัญต่อการดำเนินงานของโรงเรียนในการให้บริการแก่หน่วยต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สามารถ ดำเนินไปตามจุดหมายที่ต้องการหรือที่กำหนดไว้

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวถึงสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษา แห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องจึงกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์คณะบุคคล ทำหน้าที่กำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายมาตรฐานในการ บริหารจัดการศึกษาทั้งนี้การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จสถานศึกษาและคณะกรรมการต้อง เข้าใจบทบาทหน้าที่ของกันและกัน มีรูปแบบวิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกันโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการศึกษาให้บรรลุตามที่ร่วมกำหนดขึ้น

การมีส่วนร่วมของชุมชนและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 รวมทั้งอำนาจ หน้าที่การบริหารบุคคลที่เกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทาง การศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารในรูปแบบที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา เน้นกระบวนการที่สนับสนุนและส่งเสริมพัฒนามาตรฐานการศึกษา ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมาย ของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ประยูร ศรีประสาธน์ (2539, หน้า 3) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัด และบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การเปิดโอกาสหรือจัดให้ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นกรรมการของ หน่วยงานหรือเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงาน หรือเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการบริหารการศึกษา

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534, หน้า 12) กล่าวว่า หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าหลักการ ร่วมมือที่สำคัญของประชาชนคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อย่างจริงจังและจริงใจ ทั้งนี้ด้วยการเปิดโอกาสให้มีการศึกษาการร่วมพิจารณาและการตกลงใจ ร่วมกันในการแก้ปัญหาหรือการวางโครงการต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาร่วมก็เพื่อ เป็นการให้ประชาชนได้สิทธิและความเสมอภาคกันในอันที่จะรับผิดชอบในสังคมประชาชนจะมี โอกาสร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบ

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537, หน้า 19) ได้ศึกษาวิเคราะห์พระราชบัญญัติและระเบียบ ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาจะมีอยู่ใน

ลักษณะเดียวกันคือ ในรูปแบบของกรรมการการเข้าร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการก็จะอยู่ในลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความหมายรวมถึงข้าราชการในหน่วยงานอื่น ข้าราชการที่เกษียณแล้วหรือประชาชนทั่วไป

United Nations (1987) ได้อธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะที่เป็นกระบวนการในการพัฒนาว่า หมายถึง การเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคม และการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการด้วยความเต็มใจ

กล่าวโดยสรุป ลักษณะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะอยู่ในรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการวางแผนการตัดสินใจการปฏิบัติหรือการดำเนินงาน การบริหาร และการประเมินผลซึ่งอาจมีส่วนร่วมทั้งทางตรงหรือทางอ้อมและอาจมีส่วนร่วมเป็นเพียงบางส่วนหรือมีส่วนร่วมโดยทั้งหมด

ระเบียบบริหารกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 กล่าวว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรา 34 (2) เฉพาะโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารเพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนภิกษุสงฆ์และ/หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไปยังสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์และขอบข่ายภารกิจการบริหารและจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานด้านการบริหารงานวิชาการ

กุลชญา เทียงตรง (2550, หน้า 34) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้นด้วย

ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย นับตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย และจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา (2551, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่รวมภารกิจหลักของหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญา จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการ ซึ่งได้แก่ นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเองด้านความรู้เจตคติและทักษะ ในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

สุชาดา วาระดี (2551, หน้า 10) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการได้รับการศึกษา อันเป็นเป้าหมายของ การศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 21) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัด กิจกรรมทุกชนิด ทุกประเภท ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มี อิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่นเปรียบเสมือน เส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถ ทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต (Academic affairs dynamic) อยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

ศิริพร ทาทราย (2552, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ มีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรเป็นหัวใจและ งานหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัด โปรแกรมการเรียนการสอนและการทำงานกิจกรรม ทุกชนิดเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการเรียนการสอนของนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดี รวมทั้งการวัดผลประเมินผลด้วย ซึ่งความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการ ประสิทธิภาพทุกชนิดภายในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ให้นักเรียน มีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

นภาดา ผูกสุวรรณ (2553, หน้า 17) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร สถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการพัฒนาระบบการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ให้ได้ผลดี บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ให้นักเรียน มีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดีสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการผสมผสานทรัพยากรและกิจกรรม ทางการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ และเกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดขอบข่าย/ภารกิจด้านวิชาการ ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ

สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารวิชาการ เป็นการบริหารงานในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เทียบโอนผลการเรียน วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้การนิเทศการศึกษาแนะแนวการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นกรส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ด้านการบริหารงานงบประมาณ

ความหมายของการบริหารงานด้านการบริหารงานงบประมาณ

ภารดี อนันต์นาวิ (2557, หน้า 288) กล่าวว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา คือ มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของงานงบประมาณว่า หมายถึง ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance bass budgeting) โดย

มุ่งเน้นผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ของงาน เชื่อมโยงทรัพยากรกับผลงาน ให้ความสำคัญแก่สถานศึกษาในการบริหารจัดการและรับผิดชอบต่อความสำเร็จของงาน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2545, หน้า 55) กล่าวว่า ความหมายของการบริหารงานงบประมาณว่า คือ การดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายการวางแผนเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการควบคุม การใช้จ่ายเงินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

ณรงค์ สัจพันโรจน์ (2543, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ คือ แผนเบ็ดเสร็จ ที่แสดงออกในรูปตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึง โครงการ ค่าใช้จ่าย ตลอดจนถึงทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุน

กล่าวโดยสรุป การจัดทำและเสนองบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินผลการดำเนินงานการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อ การศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุ และการคุมค่าใช้จ่ายเพื่อให้เกิด ผลประโยชน์สูงสุดตลอดจนดูแลความสะอาดต่าง ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการบริหารด้านงบประมาณดังนี้

1. พิจารณาก่อนการการจัดตั้งและบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
2. อนุมัติการจัดตั้งและบริหารงบประมาณในส่วนของสถานศึกษา
3. อนุมัติการบริหารการเงินและพัสดุของสถานศึกษา
4. จัดหางบประมาณสนับสนุนระดมจากประชาชน องค์กรและสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน
5. ตรวจสอบดูแลการใช้งบประมาณของสถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์การบริหาร

งบประมาณดังนี้

5.1 เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระคล่องตัว ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้

5.2 เพื่อให้ได้ผลผลิตผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

5.3 เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้ได้อย่างเพียงพอและมี

ประสิทธิภาพช่วย/ภารกิจด้านงบประมาณ ประกอบด้วย

5.3.1 จัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.3.2 จัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง

5.3.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

5.3.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

5.3.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

- 5.3.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
- 5.3.7 การตรวจสอบติดตามรายงานการใช้จ่ายผลผลิตจากงบประมาณ
- 5.3.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 5.3.9 การปฏิบัติงานอื่น ได้ตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- 5.3.10 การบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 5.3.11 การวางแผนพัสดุ
- 5.3.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้งบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5.3.13 การพัฒนาระบบสารข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- 5.3.14 การจัดหาพัสดุ
- 5.3.15 การควบคุมดูแลบำรุงรักษาจำหน่ายพัสดุ
- 5.3.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 5.3.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 5.3.18 การรับเงินการเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงิน
- 5.3.19 การนำเงินส่งคลัง
- 5.3.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 5.3.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 5.3.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชีทะเบียนและรายงาน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงบประมาณเป็นการบริหารงานในเรื่องการให้ความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการบริหารงบประมาณประจำปี การใช้จ่ายงบประมาณ การประเมินผลการใช้งบประมาณ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณ และงานพัสดุของสถานศึกษา

ด้านการบริหารงานบุคคล

ความหมายของการบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล

นงคณัฐ รุประมาณ (2557, หน้า 55) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลว่า คือ กระบวนการสรรหาบุคคลมาปฏิบัติงานการบรรจุแต่งตั้งการพัฒนาการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรเพื่อให้บุคคลมีศักยภาพสูงสุด

ประพนธ์ กระแสร์พันธ์ (2554, หน้า 28) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ดังนั้น ต้องแสวงหากคนดีมีความสามารถเข้ามาปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้บุคคลเหล่านั้นได้ทำงานได้อย่างดีที่สุด

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2554, หน้า 140) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง ศิลปะในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน โดยให้ได้บุคคลที่เหมาะสม พัฒนาให้มีคุณภาพและใช้บุคคลนั้น ๆ ปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ และการบำรุงรักษาทรัพยากรนี้ไว้อย่างผู้ที่มีค่า เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตหรือการบริการทั้งปริมาณ และคุณภาพของงานอย่างสูงสุด

สมาน รังสีโยกฤษฎ์ (2540, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการวางแผนนโยบาย การวางแผน การวางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงาน ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ได้มา ได้ใช้ประโยชน์ และการบำรุงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรด้านมนุษย์ (Human resources) ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ กระบวนการที่ว่านี้จึงรวมหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งหมดนับตั้งแต่สรรหาบุคลากรเข้าปฏิบัติงานจนกระทั่งออกจากราชการ

เสนาะ ดิยาวัว (2534, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการที่ทำให้ได้คน ใช้คน และบำรุงรักษาคนที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในจำนวนที่เพียงพอและเหมาะสม นั่นคือหน้าที่ทางการรับสมัคร การคัดเลือก การฝึกอบรม การพัฒนาตัวบุคคล การรักษาระเบียบวินัย การให้สวัสดิการ และการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านบุคลากรที่มีอยู่ให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ การสรรหาบุคลากรเข้าปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ การพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ เช่น การอบรม การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ตลอดจนการรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพให้คงอยู่และเกิดความรักในองค์กร

ขอบข่ายการบริหารงานบุคคลการบริหารงานบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
 - ก. การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน
 - ข. การกำหนดตำแหน่ง
 - ค. การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู
2. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
 - ก. ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากรณีได้รับมอบหมายจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา
 - ข. การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว
 - ค. การแต่งตั้งย้ายโอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - ง. การบรรจุกลับเข้ารับราชการ

- จ. การรักษาราชการแทนและรักษาการในตำแหน่ง
- 3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
 - ก. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - ข. การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - ค. การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว
 - ง. การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน
 - จ. เงินวิทยฐานะและค่าตอบแทนอื่น
 - ฉ. งานทะเบียนประวัติ
 - ช. งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 - ซ. การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 - ฅ. งานขอหนังสือรับรองงานขออนุญาตให้ข้าราชการไปต่างประเทศ งานขออนุญาตลาอุปสมบท งานขอพระราชทานเพลิงศพ การลาศึกษาต่อ ยกย่องเชิดชูเกียรติ และให้ได้รับเงินวิทยพัฒน์ และการจัดสวัสดิการ การดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่เกี่ยวข้อง
- 4. วินัยและการรักษาวินัย
 - ก. กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง
 - ข. กรณีความผิดร้ายแรง
 - ค. การอุทธรณ์
 - ง. การร้องทุกข์
 - จ. การเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย
- 5. งานออกจากราชการ
 - ก. การลาออกจากราชการ
 - ข. การให้ออกจากราชการกรณีไม่พันทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ
 - ค. การออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป
 - ง. การให้ออกจากราชการไว้ก่อน
 - จ. การให้ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนานหรือเหตุทดแทน
 - ฉ. กรณีมีมลทินมัวหมอง
 - ช. กรณีได้รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาลหรือรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นงานที่สถานศึกษาจัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นการบริหารหน่วยงานของโรงเรียนให้สามารถดำเนินงานต่าง ๆ ไปตามจุดมุ่งหมายให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ งานบริหารงบประมาณในสถานศึกษาจึงเปรียบเสมือนส่วนที่ประสานหรือคอยสนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่กำหนดด้วยความราบรื่นและมีประสิทธิผล

ด้านการบริหารงานทั่วไป

ความหมายของการบริหารด้านการบริหารงานทั่วไป

การดี อนันต์นารี (2557) กล่าวว่า การบริหารทั่วไป คือ งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคลชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประพนธ์ กระแสร์พันธุ์ (2554, หน้า 33) กล่าวว่า การบริหารทั่วไปคืองานที่ไม่ใช่ภารกิจหรือหน้าที่หลัก แต่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของโรงเรียนในการบริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สามารถดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือกำหนดไว้

อุทัย บุญประเสริฐ (2544, หน้า 34) กล่าวว่า การบริหารงานธุรการทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับเอกสารต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่จำเป็นต้องปฏิบัติทั้งที่เป็นงานภายในและงานที่ติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก

Canduli (1992, p. 243) กล่าวว่า การบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมหรือการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับทั้งให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ระบบสถานศึกษา

กล่าวโดยสรุป การบริหารทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมในการบริหารของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการทางการศึกษาภายในโรงเรียน รวมทั้งมีการประสานสัมพันธ์ระหว่างชุมชนในด้านการรับ-ส่งข่าวสาร ข้อมูลถึงผู้ปกครองและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ชุมชน

ขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานทั่วไปไว้ดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. การส่งเสริมและสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคลชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
16. การประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบ บริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการบริหาร การศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริม ในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สรุป การบริหารงานในสถานศึกษาที่กล่าวมานี้ย่อมแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้ง 4 ด้าน แล้วนำมา เข้าสู่การหลักของการบริหารสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน เป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดไว้ คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงาน งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ตัวแปรที่เกี่ยวกับการวิจัย

ขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน หมายถึง จำนวนนักเรียนที่กำหนดขนาดโรงเรียนนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้จำแนกออกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้นักเรียนที่มีอยู่ในโรงเรียนเป็นเกณฑ์ ตามเกณฑ์กำหนดขนาดมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการมัธยมศึกษาแห่งชาติ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาและพบว่า ขนาดโรงเรียนเป็นตัวแปรสำคัญต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย สันติวงษ์ (2534, หน้า 194) กล่าวว่า ขนาดองค์กรมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติงานภายในองค์กรนั้นประสบความสำเร็จได้มากหรือน้อย เมื่อองค์กรมีขนาดใหญ่ขึ้น กิจกรรมในองค์กรจะมีความซับซ้อน ทำให้ประสิทธิภาพของระบบต่าง ๆ ที่จัดไว้อาจลดต่ำลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนีย์ สว่างอารมณ์ (2546) ได้ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสมุทรสงครามที่มีขนาดต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสมุทรสงครามที่มีขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาลี (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ปรากฏว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับระดับการปฏิบัติงานตามขนาดโรงเรียน ปรากฏว่ามีการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .05 ส่วนการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลภ บุญกิตติเจริญ (2548) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ผลการวิเคราะห์ สรุปได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา 4 งาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขนาดสถานศึกษา 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ขนาดโรงเรียนที่แตกต่างมีผลต่อการบริหารการสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำขนาดของโรงเรียนมาเป็นตัวแปรในครั้งนี้

อาชีพ

อาชีพ ผู้วิจัยได้นำเรื่องของอาชีพมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ เห็นความสำคัญของการศึกษามากกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ ทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของนักเรียนเกิดจากความตั้งใจและความเต็มใจแตกต่างกัน (จิราพร ตั้งสุวรรณ, 2546) ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอาชีพแตกต่างกัน ย่อมมีส่วนร่วมในการบริหารการสถานศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยนุช บุญคำภา (2548) ได้ศึกษาการรับรู้ตามบทบาทและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี เขต 1 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอาชีพต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคณะกรรมการที่มีอาชีพข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมตามบทบาทในฐานะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอาชีพการเมือง ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพเกษตรกร สอดคล้องกับงานวิจัยของ สงบ ปะดังถาโต (2555) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนใน ตำบลชากบก อำเภอค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิการดูแลเด็กพิการ ด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และการปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า อาชีพมีผลต่อบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น อาชีพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องประกอบไปด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากหลากหลายสาขาเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องประกอบอาชีพเพื่อการส่งบุตรหลานเข้าศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำอาชีพมาเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

อายุ

อายุเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งอายุหมายถึงช่วงอายุของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนด คือ 1) ตั้งแต่ 20-29 ปี 2) ตั้งแต่ 30-39 ปี 3) ตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป บุคคลที่มีอายุที่มากย่อมมีประสบการณ์และทักษะชีวิตมากกว่าคนที่

มีอายุน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ นริวรรณ พรหมขุม (2535, หน้า 32) ได้ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของ กรรมการการศึกษาประจำใน โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนชานชาลาจัน จังหวัดขอนแก่น พบว่า กรรมการการศึกษาไม่มีลักษณะเป็นตัวแทนของคนชุมชน ทั้งเพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม สำหรับปัญหาในการมีส่วนร่วมของกรรมการการศึกษาส่วนใหญ่ คือขาดความรู้เกี่ยวกับ งานและบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่มีเวลาพอและถูกขอปรึกษาทรัพย์สินของ ดังที่ เชาว พูนนาม (2533, หน้า 127) ได้ศึกษาความต้องการความรู้ทางการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ที่มีประสบการณ์ในการบริหารไม่เกิน 10 ปี และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีความต้องการความรู้ทางการบริหาร โรงเรียน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทักษ์ จอมเมือง (2541) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดตรัง พบว่า ตัวแปรอายุและสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการบริหาร โรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้แทนครูใน โรงเรียนประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้แทนผู้ปกครอง สอดคล้องกับผลการวิจัย ของประสาน รักพ่วง (2542) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี สภาพภาพแตกต่างกันมีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ช่วงอายุของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน มีผลต่อบทบาทในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัย จึงนำอายุมาเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เรื่องยศ พจนนุสนธิ์ (2541) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ โรงเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัญหาการปฏิบัติงานพบว่า คณะกรรมการโรงเรียน ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษา และขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ ตนเอง อันเนื่องมาจากมีการอบรมพัฒนาตนเองน้อย มีภารกิจงานมาก พื้นฐานการศึกษาต่ำ ไม่มีเวลาในการมีส่วนร่วม

สุทธิวัฒน์ เททะสังข์ (2542) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอภูคด จังหวัด

มหาสารคาม พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอคูด้รัง มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงาน บุคคล และด้านการบริหารที่อยู่ในระดับมาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดเป็นปัจจัย อันดับรอง ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหารและครู ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

สุชิน โกษณรงค์ (2547) ได้ศึกษาบทบาทของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี จากผลการวิจัยพบว่า ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจากการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของประธาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเล็ก กลาง และใหญ่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีบทบาทมากกว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาที่พบมากและแนวทางการแก้ปัญหาในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่โดยตรงของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่สำคัญมี 3 ประการ คือ ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ มีแนวทาง แก้ปัญหาคือ จัดให้มีการประชุมอบรมสัมมนา ให้ความรู้และความเข้าใจ ปัญหารองลงมาคือ ไม่มี เวลาศึกษาข้อมูลได้ทั้งหมด เพราะข้อมูลมากเกินไป มีแนวทางแก้ไขโดยจัดทำเอกสารสรุปข้อมูล สำคัญ วางแผนและกำหนดปฏิทินการปฏิบัติให้มีความชัดเจน และปัญหาจากการปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะประธานการประชุม คือ คณะกรรมการไม่กล้าแสดงความคิดเห็น แนวทางแก้ไข คือ จัดกิจกรรมให้คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก สอดคล้องกับ รุ่งทิวา เกษดี (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี ในภาพรวม 12 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และจากผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านปัญหาการมีส่วนร่วม

ในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารจัดการ ด้านวิชาการ การบริหารจัดการเรื่องงบประมาณ การบริหารจัดการงานบุคคล การบริหารทั่วไป พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีภารกิจส่วนตัวมาก ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมตามที่กำหนดได้และสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและร่วมดำเนินการ ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหา ควรกำหนดให้มีการประชุม สัมมนาอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมบริหารงาน กำหนดระยะเวลาการประชุมให้แน่นอนโดยแจ้งให้ทราบล่วงหน้าและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

สำเริง กล้าหาญ (2549) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก และในการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพคณะกรรมการ สักยภาพใน การพัฒนาโรงเรียน และขนาดโรงเรียน มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิกุล พรหมใสภา (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 3 และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ดังกล่าว พบว่า การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการด้านการบริหารจัดการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตาม บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ จำแนกตามระดับช่วงชั้น การจัดการเรียนการสอน และขนาด โรงเรียน อาชีพ และอายุของคณะกรรมการสถานศึกษาตามภาระงาน 4 ด้าน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และประการสุดท้าย คณะกรรมการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่าควรส่งเสริมการเรียน การสอนด้านวิชาชีพในโรงเรียน ควรจัดประชุม อบรม หรือสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ และควรส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนใน โอกาสต่าง ๆ

ราตรี พูลพัฒน์ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า การมี ส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ

เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษามีผลการศึกษา ดังนี้ 1) เพศต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และด้านการบริหารงานทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2) อายุต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 3) ระดับการศึกษาต่างกัน ในภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ตามอาชีพต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

Fallozzi (1981, p. 1481) ได้ศึกษารูปแบบของชุมชนต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของโรงเรียนท้องถิ่น ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสอบถามคณะกรรมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่ใช้ในการจัดการศึกษาควรขยายออกไปเป็นรูปแบบของชุมชนเมืองด้วย ส่วนฝ่ายชุมชนควรเสนอนโยบายที่ตรงกับความสามารถของตน และสิ่งที่โรงเรียนควรคำนึงถึง คือ ความรับผิดชอบกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ การปฏิบัติจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

Harold (1983) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอำนาจบทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียนในการบริหาร การศึกษาระดับท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการ โรงเรียน มีบทบาทสำคัญมากในการกำหนด นโยบายและการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นและสอดคล้องกับ

Amenu-Tekaa (1988, p. 2168) ได้ศึกษาทัศนคติของชาติอินเดียแดงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาของชุมชนที่ประสบความสำเร็จนั้น เนื่องมาจากประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชน งานวิจัยของอเมนูเทคานัน การมีส่วนร่วมจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารและครู จะต้องมียุทธศาสตร์ช่วยส่งเสริมด้วย

Schuler (1990, p. 1293) ได้ศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัยมินเนโซตา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วม ทั้งนี้ การเข้าร่วมที่ไม่มีประสิทธิภาพเกิดจากการขาดการประสานงาน ซึ่งสอดคล้องกับ Miller (1996,

p. 475) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา ในมลรัฐเดอโรเจียน โดยได้ทำการศึกษาสภาพการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนในปัจจุบัน และบทบาทหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า การติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการโรงเรียน มีความสำคัญมากต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนต้องการที่จะทำหน้าที่อย่างเต็มบทบาท และตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน โรงเรียนประถมศึกษา จำเป็นต้องมีคณะกรรมการโรงเรียน

จากการศึกษาดำรงเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน

- 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- 3) ด้านการบริหารงานบุคคล
- 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

และการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษามากน้อยขึ้นอยู่กับขนาดโรงเรียน อาชีพ อายุ ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ปีการศึกษา 2558 รวม 186 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ตามตารางแสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 125 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) กำหนดขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์การสุ่ม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	36	24
ขนาดกลาง	105	71
ขนาดใหญ่	45	30
รวม	186	125

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน รายละเอียดในแบบสอบถามแต่ละตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ ประเมินค่า (Rating scale) (Likert, 1967 cited in Best & Kahn, 1989, p. 196) มีดังนี้

5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเขียนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ทำการวิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า แนวคิด ตำราและเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. กำหนดขอบเขตการมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและปรับปรุงแบบสอบถาม

4. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะศึกษา โดยศึกษา ปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือแล้วนำมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ให้ดัชนีความสอดคล้อง (Index objective congruence: IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิดังมีรายนามดังนี้

5.1 ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
5.2 นายบรรจงศักดิ์ วรเศรษฐสุขศิริ	รองผู้อำนวยการโรงเรียนตาพระยา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
5.3 นายประชุม เจริญมาก	ผู้อำนวยการโรงเรียนตาพระยา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

โดยกำหนดคะแนนดังนี้

สอดคล้อง ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

ไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

จากนั้นนำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละข้อมารวมกันเพื่อหาค่าความสอดคล้อง ถ้าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ถ้าต่ำกว่านั้นจะต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้ คือ 1.00

6. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) แสดงความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามผู้วิจัยดังนี้

6.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 30 คน

6.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson product-moment correlation ระหว่างรายข้อรวม (Item-total correlation) ได้ค่าสหสัมพันธ์รายข้อ (r) รายข้อของแบบสอบถามได้ระหว่าง 0.32-0.95 เพื่อนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป โดยนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990, pp. 202-204) มีค่าเท่ากับ .95

6.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้ว จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 125 คน และได้รับคืนจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำนวน 125 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเลือกจากแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์พบว่ามีความสมบูรณ์จำนวน 125 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำไปบันทึกวิเคราะห์ทางสถิติ

2. นำผลคำนวณมาวิเคราะห์ความมุ่งหมายและสมมุติฐานที่กำหนดโดยกำหนดเกณฑ์แปลความหมายโดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยซึ่งกำหนด ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 102)

- 4.51-5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากที่สุด
 3.51-4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามาก
 2.51-3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาปานกลาง
 1.51-2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาน้อย
 1.00-1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. การหาค่าระดับการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ใช้คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน อายุ และอาชีพ สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe' test)

3. แบบสอบถามปลายเปิดเขียนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น (Probability)
F	แทน	ค่าที่พิจารณาใน F -Distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of square)
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 7

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาด โรงเรียน อาชีพ และอายุ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ขนาด โรงเรียน		
- โรงเรียนขนาดเล็ก	24	19.20
- โรงเรียนขนาดกลาง	71	56.80
- โรงเรียนขนาดใหญ่	30	24.00
รวม	125	100.00
อาชีพ		
- รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ	30	24.00
- ธุรกิจส่วนตัว	39	31.20
- เกษตรกร	30	24.00
- รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ	26	20.80
รวม	125	100.00
อายุ		
- ต่ำกว่า 30 ปี	10	8.00
- ตั้งแต่ 30-40 ปี	33	26.40
- มากกว่า 40 ปี ขึ้นไป	82	65.60
รวม	125	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80

โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 31.20 รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 เกษตรกร จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 รับจ้างทั่วไปและอื่น ๆ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 40 ปี ขึ้นไป จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 65.60 ตั้งแต่ 30-40 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40 ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ได้ผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	$n = 125$		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.22	0.13	มาก	1
ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.20	0.16	มาก	2
ด้านการบริหารงานบุคคล	4.13	0.14	มาก	4
ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.19	0.12	มาก	3
รวม	4.19	0.07	มาก	-

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร
สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานวิชาการ

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ	<i>n</i> = 125		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา	4.19	0.40	มาก	7
2. ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัด บรรยากาศ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สถานศึกษา	4.60	0.49	มากที่สุด	1
3. ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.10	0.30	มาก	9
4. ให้การสนับสนุนทุนการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ใน ท้องถิ่นแก่สถานศึกษา	4.19	0.40	มาก	7
5. การจัดหาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ ความรู้กับนักเรียน	4.28	0.45	มาก	6
6. ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและการดำเนินการ ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.08	0.27	มาก	10
7. ให้คำแนะนำในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ ของนักเรียน	3.89	0.30	มาก	12
8. ให้คำแนะนำการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ใน สถานศึกษา	4.36	0.48	มาก	4
9. เสนอแนะการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.35	0.48	มาก	5
10. ให้ความเห็นขอระเบียบการประเมินผลการเรียนรู้ของ นักเรียนในสถานศึกษา	4.55	0.49	มากที่สุด	2
11. ร่วมวางแผนในการรับนักเรียนโดยการสำรวจเด็กในเขต บริการเพื่อวางแผนจัดการศึกษา	3.84	0.36	มาก	13
12. มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับ นักเรียน	4.01	0.34	มาก	11
13. จัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย	4.44	0.49	มาก	3
รวม	4.22	0.13	มาก	-

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สถานศึกษาและให้ความเห็นชอบระเบียบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สถานศึกษา ให้ความเห็นชอบระเบียบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษา และจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ร่วมวางแผนในการรับนักเรียน โดยการสำรวจเด็กในเขตบริการเพื่อวางแผนจัดการศึกษา

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร

สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานงบประมาณ	<i>n</i> = 125		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. วางแผนการบริหารงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา	4.20	0.40	มาก	5
2. กำกับ ติดตามและตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา	4.28	0.45	มาก	4
3. มีส่วนร่วมเป็นกรรมการควบคุมการก่อสร้าง/ การพัฒนาอาคาร สถานที่	4.12	0.33	มาก	6
4. ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและจัดหางบประมาณตาม ความต้องการของสถานศึกษา	4.42	0.49	มาก	1
5. มีส่วนร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานศึกษาโดยระดม จากภาคเอกชน	4.40	0.49	มาก	2
6. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและการใช้จ่าย งบประมาณของสถานศึกษา	4.37	0.48	มาก	3
7. เป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้าง พัสดุครุภัณฑ์	3.94	0.22	มาก	7
8. ร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการ ของสถานศึกษา	3.89	0.30	มาก	8
รวม	4.20	0.16	มาก	-

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และจัดหางบประมาณตามความต้องการของสถานศึกษา มีส่วนร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานศึกษา โดยระดมจากภาคเอกชน และให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของสถานศึกษา

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานบุคคล

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล	$n = 125$		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. การส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.10	0.30	มาก	5
2. ร่วมวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งของบุคลากร	4.33	0.47	มาก	2
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากร	4.06	0.24	มาก	6
4. การเสริมสร้างวินัยและการรักษาวินัยของบุคลากร	3.91	0.27	มาก	7
5. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา	4.33	0.47	มาก	2
6. ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในการทำผลงานเพิ่มวิทยฐานะ	3.83	0.37	มาก	8
7. ให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ	4.36	0.48	มาก	1
8. ส่งเสริมให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.16	0.37	มาก	4
รวม	4.13	0.14	มาก	-

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมาก

ไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ ร่วมวางแผนอัตรา
กำลังและกำหนดตำแหน่งของบุคลากร และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา
ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในการทำผลงานเพิ่มวิทยฐานะ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร

สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานทั่วไป

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป	<i>n</i> = 125		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา ที่สถานศึกษาและ ชุมชนจัดขึ้น	4.57	0.49	มากที่สุด	1
2. ให้ความร่วมมือ เป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ	4.46	0.50	มาก	2
3. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมให้บริการ แก่ชุมชนของสถานศึกษา	4.37	0.48	มาก	4
4. แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการรายงานผลการ ดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา	4.41	0.49	มาก	3
5. การเข้าร่วมประชุมวางแผน รับฟัง คำชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจ ที่ได้รับมอบหมาย	4.25	0.43	มาก	5
6. ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการด้านโภชนาการ การรักษาพยาบาลและสุขภาพอนามัยนักเรียน	3.89	0.30	มาก	10
7. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การลงโทษนักเรียน	3.72	0.44	มาก	11
8. รายงานและสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน ให้โรงเรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ	4.16	0.37	มาก	6
9. การให้และรับข่าวสารจากทางโรงเรียนเพื่อประสานกับ ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	4.12	0.33	มาก	7
10. จัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ร่มรื่นน่าอยู่	4.08	0.27	มาก	8
11. ร่วมในการพัฒนาดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน	4.05	0.22	มาก	9
รวม	4.19	0.12	มาก	-

จากตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา ที่สถานศึกษาและชุมชนจัดขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา ที่สถานศึกษาและชุมชนจัดขึ้น ให้ความร่วมมือ เป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษาชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ และแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลงโทษนักเรียน

2.2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน อาชีพ และอายุของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ได้ผลดังตารางที่ 8-15

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	ขนาดใหญ่				ขนาดกลาง				ขนาดเล็ก			
	<i>n</i> = 24				<i>n</i> = 71				<i>n</i> = 30			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.23	0.21	มาก	1	4.19	0.23	มาก	1	4.32	0.22	มาก	1
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.20	0.27	มาก	3	4.17	0.28	มาก	3	4.30	0.32	มาก	2
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.14	0.19	มาก	4	4.12	0.19	มาก	4	4.15	0.18	มาก	3
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.22	0.22	มาก	2	4.18	0.23	มาก	2	4.14	0.26	มาก	4
รวม	4.20	0.14	มาก		4.17	0.15	มาก		3.97	0.17	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ขนาดโรงเรียนขนาดใหญ่ มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

ขนาดโรงเรียนขนาดกลาง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

ขนาดโรงเรียนขนาดเล็ก มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การมีส่วนร่วมในการ บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
ด้านการบริหาร งานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.184	0.092	5.919*	0.004
	ภายในกลุ่ม	93	1.447	0.016		
	รวม	95	1.631			
ด้านการบริหาร งานงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.154	0.077	2.979	0.056
	ภายในกลุ่ม	93	2.398	.026		
	รวม	95	2.552			
ด้านการบริหาร งานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.016	0.008	0.391	0.678
	ภายในกลุ่ม	93	1.886	0.020		
	รวม	95	1.902			
ด้านการบริหาร งานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	0.065	0.032	2.003	0.141
	ภายในกลุ่ม	93	1.499	0.016		
	รวม	95	1.564			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.031	0.015	2.534	0.085
	ภายในกลุ่ม	93	0.563	0.006		
	รวม	95	0.594			

* $p < .05$

จากตารางที่ 9 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ
 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 ยกเว้น ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 เมื่อพบความแตกต่างจึงได้ทำการทดสอบรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' test)

ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดโรงเรียน		
		ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่
		4.19	4.23	4.32
ขนาดกลาง	4.19		.04.	.13*
ขนาดเล็ก	4.23			.09*
ขนาดใหญ่	4.32			

* $p < .05$

จากตารางที่ 10 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน
2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก
โดยโรงเรียนขนาดใหญ่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา
มากกว่า โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน
จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษา	รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ				ธุรกิจส่วนตัว				เกษตรกร				รับจ้างทั่วไปและอื่น ๆ			
	<i>n</i> = 30				<i>n</i> = 39				<i>n</i> = 30				<i>n</i> = 26			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.19	0.21	มาก	1	4.25	0.23	มาก	1	4.19	0.22	มาก	2	4.15	0.18	มาก	4
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.12	0.27	มาก	3	4.16	0.28	มาก	3	4.12	0.32	มาก	4	4.16	0.29	มาก	3
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.11	0.19	มาก	4	4.15	0.19	มาก	4	4.13	0.18	มาก	3	4.17	0.28	มาก	2
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.18	0.22	มาก	2	4.20	0.23	มาก	2	4.20	0.26	มาก	1	4.19	0.22	มาก	1
รวม	4.17	0.14	มาก		4.44	0.15	มาก		4.18	0.17	มาก		4.18		มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

รับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

ธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

เกษตรกร มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ

รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมในการ บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
ด้านการบริหาร งานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.015	0.005	0.276	0.843
	ภายในกลุ่ม	93	1.616	0.018		
	รวม	95	1.631			
ด้านการบริหาร งานงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.118	0.039	1.481	0.225
	ภายในกลุ่ม	93	2.434	0.026		
	รวม	95	2.552			
ด้านการบริหาร งานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.028	0.009	0.456	0.714
	ภายในกลุ่ม	93	1.874	0.020		
	รวม	95	1.902			
ด้านการบริหาร งานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	0.006	0.002	0.118	0.949
	ภายในกลุ่ม	93	1.558	0.017		
	รวม	95	1.564			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.016	0.005	0.872	0.459
	ภายในกลุ่ม	93	0.577	0.006		
	รวม	95	0.594			

จากตารางที่ 12 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ
 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 7 จำแนกตามอาชีพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	ต่ำกว่า 30 ปี				30-40 ปี				มากกว่า 40 ปี ขึ้นไป			
	<i>n</i> = 11				<i>n</i> = 33				<i>n</i> = 81			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการบริหารวิชาการ	4.25	0.18	มาก	1	4.23	0.24	มาก	1	4.21	0.24	มาก	3
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.09	0.20	มาก	4	4.17	0.19	มาก	2	4.23	0.18	มาก	1
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.15	0.19	มาก	3	4.12	0.21	มาก	4	4.14	0.19	มาก	4
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.19	0.21	มาก	2	4.14	0.18	มาก	3	4.22	0.22	มาก	2
รวม	4.17	0.19	มาก		4.16	0.20	มาก		4.20	0.21	มาก	

จากตารางที่ 13 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ต่ำกว่า 30 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ

30-40 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ตามลำดับ

มากกว่า 40 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
ด้านการบริหารงานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.017	0.008	0.483	0.619
	ภายในกลุ่ม	93	1.614	0.017		
	รวม	95	1.631			
ด้านการบริหารงานงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.181	0.091	3.559*	0.032
	ภายในกลุ่ม	93	2.371	0.025		
	รวม	95	2.552			
ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.014	0.007	0.333	0.717
	ภายในกลุ่ม	93	1.889	0.020		
	รวม	95	1.902			

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการ บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
ด้านการบริหาร งานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	0.083	0.042	2.607	0.079
	ภายในกลุ่ม	93	1.481	0.016		
	รวม	95	1.564			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.023	0.011	1.834	0.166
	ภายในกลุ่ม	93	0.571	0.006		
	รวม	95	0.594			

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการบริหารงานงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง จึงได้ทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการเชฟเฟ้ (Scheffe' test) ตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานงบประมาณ จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	อายุ		
		ต่ำกว่า 30 ปี	30-40 ปี	มากกว่า 40 ปี ขึ้นไป
		4.09	4.17	4.23
ต่ำกว่า 30 ปี	4.09		.08	.14*
30-40 ปี	4.17			.06
40 ปี ขึ้นไป	4.23			

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานงบประมาณ จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ขึ้นไป กับต่ำกว่า 30 ปี โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มี 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาแต่ละแห่งยังขาดความรู้ด้านหลักสูตรและการบริหารงานหลักสูตร ควรมีการจัดอบรมการพัฒนาหลักสูตรให้กับบุคลากรในสถานศึกษา โดยร่วมมือกับภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้ครูมีความรู้ที่ถูกต้องในการวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในเรื่องการจัดการเรียนการสอน เทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจ และควรจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ ร่วมกันวางแผนการบริหารงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ คือ รายงานประจำปี SAR มาพิจารณาในการวางแผน โดยการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษามาเสนอแนะร่วมพิจารณาการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประหยัด คุ่มค่า เหมาะสมกับท้องถิ่น และร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานศึกษาโดยระดมจากภาคเอกชน ชุมชน ศิษย์เก่า เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนงบประมาณที่นำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. ด้านการบริหารงานบุคคล กำหนดระเบียบและแนวทางปฏิบัติสำหรับครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้ปฏิบัติตามวินัยและการรักษาวินัยได้อย่างถูกต้อง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากร โดยจัดศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านวิชาการ หรือด้านอื่น ๆ และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูเกิดความรักและสามัคคีในองค์กร

เช่น งานสร้างสรรค์ใหม่ๆ กีฬา เป็นต้น ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยการทำผลงานเพิ่มวิทยฐานะเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านอาคารสถานที่ ช่วยกันในการดูแลซ่อมแซมอาคารสถานศึกษา สถานที่ ให้พร้อมต่อการจัดการศึกษา และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จากชุมชนเข้ามาจัดการศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมของสถานศึกษา และโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างสามัคคีระหว่างชุมชนและโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บทบาทในการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี และการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา SAR เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นรูปธรรม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน อาชีพ และอายุ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำนวน 125 คน โดยใช้ตารางแสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) โดยดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยกำหนดขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่ม โดยนำแบบสอบถามที่ทดลองมาใช้วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) ด้วยวิธีการค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .32 ถึง .95 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเฉลี่ยทั้งฉบับได้เท่ากับ .95 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความต่างรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' test)

สรุปการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สถานศึกษา และให้ความเห็นชอบระเบียบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สถานศึกษา ให้ความเห็นชอบระเบียบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษา และจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ร่วมวางแผนในการรับนักเรียนโดยการสำรวจเด็กในเขตบริการเพื่อวางแผนจัดการศึกษา

1.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานงบประมาณโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและจัดหางบประมาณตามความต้องการของสถานศึกษา มีส่วนร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานศึกษาโดยระดมจากภาคเอกชน และให้ความเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของสถานศึกษา

1.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานบุคคลโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ ร่วมวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งของบุคลากร และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในการทำผลงานเพิ่มวิทยฐานะ

1.4 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา ที่สถานศึกษาและชุมชนจัดขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา ที่สถานศึกษาและชุมชนจัดขึ้น ให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษาชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ และแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้ายได้แก่ ให้ออกเสนอแนะแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการลงโทษนักเรียน

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

2.1 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานงบประมาณ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง จึงได้ทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' test) พบว่า การเปรียบเทียบรายคู่ของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานงบประมาณ จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มี 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาแต่ละแห่งยังขาดความรู้ด้านหลักสูตรและการบริหารงานหลักสูตร ควรมีการจัดอบรมการพัฒนาหลักสูตรให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

โดยร่วมมือกับภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ครูมีความรู้ที่ถูกต้องในการวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผน การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในเรื่อง การจัดการเรียนการสอน เทคนิคการสอนใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจและควรจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2 ด้านบริหารงานงบประมาณ ร่วมกันวางแผนการบริหารงบประมาณประจำปีของ สถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศคือรายงานประจำปี SAR มาพิจารณาในการวางแผน โดยการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษามาเสนอแนะร่วมพิจารณา การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประหยัด คุ่มค่า เหมาะสมกับท้องถิ่น และ ร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานศึกษา โดยระดมจากภาคเอกชน ชุมชน ศิษย์เก่า เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนงบประมาณที่นำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.3 ด้านบริหารงานบุคคล กำหนดระเบียบและแนวทางปฏิบัติสำหรับครูและบุคลากร ในสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้ปฏิบัติตามวินัยและการรักษาวินัยได้อย่างถูกต้อง การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากร โดยจัดศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ในด้านการบริหารวิชาการหรือด้านอื่น ๆ และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูเกิดความรักและสามัคคี ในองค์กร เช่น งานสังสรรค์ปีใหม่ กีฬา เป็นต้น ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความก้าวหน้า ในวิชาชีพ โดยการทำผลงานเพิ่มวิทยฐานะเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

3.4 ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านอาคารสถานที่ช่วยกันในการดูแลซ่อมแซมอาคาร สถานศึกษาสถานที่ให้พร้อมต่อการจัดการศึกษา และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จาก ชุมชนเข้ามาจัดการศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมของสถานศึกษาและโรงเรียนควรจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมการสร้างสามัคคีระหว่างชุมชนและโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้านประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาบทบาทในการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปีและการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา SAR เพื่อนำมา เป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

ผลการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาที่จะทำให้เกิดผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แม้ว่าแต่ละโรงเรียนจะมีบริบทที่ต่างกันก็ตาม แต่การทดสอบระดับชาติ (O-NET) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษาประการหนึ่งเช่นเดียวกัน ทำให้ทุกโรงเรียนต้องมุ่งมั่นพัฒนาด้านการบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่องจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งบุคลากรในโรงเรียนเอง ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ/เอกชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ทุกฝ่ายยังเห็นว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นงานที่สำคัญโดยจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานของสถานศึกษา การบริหารงานที่ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นกระบวนการของการบริหารที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ชื่อเสียงของสถานศึกษาและความพึงพอใจของทุกฝ่าย เป็นการตอบสนองความสำเร็จของการจัดกิจกรรมทุกด้านที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสร้างให้นักเรียนมีคุณภาพมีความรู้ มีจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รับประสบการณ์อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 5) ได้สรุปตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 คำอธิบายหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่ากำกับและดำเนินการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมายกฎระเบียบประกาศคำสั่งและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษากำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย พงษ์เสื่อ (2549) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากบุคคลภายนอกตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงษ์ กิติทรัพย์กาญจนนา (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องงานวิจัยของ วนาสวรรค์ ช่างเกวียน (2552) ได้ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอด่านขุนทด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอด่านขุนทด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน ตามลำดับดังนี้

1.1 ด้านบริหารงานวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้การสนับสนุนทุนการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแก่สถานศึกษา ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สถานศึกษา รวมทั้งจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และจัดหาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิเรก อนันต์ (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อำนาจ พงษ์เสื่อ (2549) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากบุคคลภายนอก ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านบริหารงานงบประมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่ได้รับสรรหา คัดเลือกและแต่งตั้งมานั้นเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณสมบัติเหมาะสม รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนได้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาตามระเบียบว่าด้วยบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุด ดังนั้น คณะกรรมการสถานศึกษาจึงได้เข้ามามีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและจัดหางบประมาณตามความต้องการของ

สถานศึกษา มีส่วนร่วมวางแผนการบริหารงานงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา รวมทั้งมีส่วนร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานศึกษา โดยระดมจากภาคเอกชนและมีส่วนร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของสถานศึกษา สอดคล้องงานวิจัยของ ญัฐพงษ์ กิติทรัพย์กาญจน (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านงบประมาณอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิกุล พรหมโสภ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารั้วรัมย์ เขต 3 พบว่าการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ราตรี พูลพัฒน์ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับรู้ รับทราบ และร่วมพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา รวมทั้งได้รับทราบผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งจากการประชุมและรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในทุกปีการศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สถานศึกษา การให้ความเห็นชอบระเบียบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษา การจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย การให้คำแนะนำการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการเสนอแนะการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในการทำผลงานเพิ่มวิทยฐานะ มีส่วนร่วมในการฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยีให้กับบุคลากร และการส่งเสริมปลูกจิตสำนึกการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมส่งเสริมให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องงานวิจัยของ วนาสวรรค์ ช่างเกวียน (2552) ได้ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอด่านขุนทด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า บทบาท

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในอำเภอด่านขุนทดด้านบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ อำนวย พงษ์เสื่อ (2549) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มาจากบุคคลภายนอกตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับผู้เรียนที่จะเติบโต เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพในอนาคต จึงเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรม วันสำคัญของชาติ ศาสนา ที่สถานศึกษาและชุมชนจัดขึ้น การให้ความร่วมมือ เป็นผู้ประสานงาน ระหว่างสถานศึกษาชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรม ให้บริการแก่ชุมชนของสถานศึกษา การแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการรายงานผลการ ดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา และการเข้าร่วมประชุมวางแผน รับฟัง คำชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจ ที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงานระหว่าง สถานศึกษา ชุมชนหน่วยงานอื่น ๆ มีส่วนร่วมรายงานและสอดคล้องดูแลความประพฤติของนักเรียน ให้โรงเรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีส่วนร่วมประชุมวางแผนรับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจที่ ได้รับมอบหมาย และมีส่วนร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติศาสนาที่สถานศึกษาและชุมชนจัดขึ้น สอดคล้องงานวิจัยของ สุพจน์ ไวยรัตน์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาประโคนชัย 5 และ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาท การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาประโคนชัย 5 และ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านบริหาร งานทั่วไปอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิกุล พรหมโสภา (2553) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสอนศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า การมี ส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารงาน ทั่วไปอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ราตรี พูลพัฒน์ (2553) ได้ศึกษาการมี

ส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มีดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากไม่ว่าคณะกรรมการสถานศึกษาจะปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ก็ตามล้วนแต่เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานทั้งด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารงานทั่วไปเช่นเดียวกัน ส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประไพ บุตรโพธิ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำเริง กล้าหาญ (2549) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 9 จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชิน โภชนรงค์ (2547) ได้ศึกษาบทบาทของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จากผลการวิจัยพบว่า ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ

จากการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน จัดสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอาชีพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละโรงเรียนจะมีอาชีพ หน้าที่การงานต่างกันก็ตาม โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ทุกแห่ง ต่างได้ให้ความสำคัญและสร้างความเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ ตามระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอาชีพต่างกัน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ราตรี พูลพัฒน์ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำเริง กล้าหาญ (2549) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และในการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชิน โภชนรงค์ (2547) ได้ศึกษาบทบาทของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 9 จากผลการวิจัยพบว่า ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามอายุโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการบริหารงานงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการแต่งตั้งมานั้น เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์

ในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ ตามระเบียบว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้น อายุที่ต่างกัน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการสถานศึกษา หรืออาจกล่าวได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ราตรี พูลพัฒน์ (2553) ที่ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของ โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุ ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วิกุล พรหมไสภา (2553) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประไพ บุตรโพธิ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า คณะกรรมการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

ด้านหลักสูตรและการบริหารงานหลักสูตร ควรมีการจัดอบรมการพัฒนาหลักสูตร ให้กับบุคลากรในสถานศึกษา โดยร่วมมือกับภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้ครูมีความรู้ที่ถูกต้องใน การวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจากครู ยังขาดประสบการณ์ ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร อีกทั้งครูมีภาระงานมากเกินไปไม่มีเวลา ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา ส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กล่าวว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน และมีส่วนร่วมใน การพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนุช ทองพรม (2550) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทาง

การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเขตอำเภอหนองใหญ่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ควรมีการประชุมจัดให้ครูเข้าอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้เป็นอันดับแรก ซึ่งเป็นการแสดงถึงความสำคัญถึงความสำคัญในด้านความรู้ของหลักสูตร

ด้านการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในเรื่องการจัด การเรียนการสอน เทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจ และควรจัดสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนที่เอื้อต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กล่าวว่า หลักการจัดการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ผู้สอนต้องศึกษาวิเคราะห์เข้าใจสาระสำคัญ เลือกรูปแบบ ที่เหมาะสม และลงมือปฏิบัติเพื่อให้ผลที่ได้เกิดกับผู้เรียนอย่างจริงจัง การจัดการเรียนรู้ต้องเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ควรเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ทั่วไป เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชานัน บัญญบุตร (2558) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการจัดการสอน โดยเรียงจากมาก ไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่ หลากหลาย การผลิตสื่อและใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

3.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

ด้านการบริหารงานงบประมาณและการเงิน ร่วมกันวางแผนการบริหารงบประมาณ ประจำปีของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศคือรายงานประจำปี SAR มาพิจารณาในการวางแผน โดยการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษามาเสนอแนะร่วมพิจารณา การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพประหยัดคุ้มค่าเหมาะสมกับท้องถิ่น โดย โรงเรียนควรจัดให้มีการอบรมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาท หน้าที่การบริหารงานงบประมาณทั้งนี้เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่แทบไม่มีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายวางแผนการปฏิบัติงานและรับทราบในการบริหารทางด้านงบประมาณของ โรงเรียน อีกอย่างพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับปฏิบัติการทางด้านบริหารงานงบประมาณและการเงิน สอดคล้องกับ วรณยูภา คะโยธา (2558) ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดศรีเมืองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ควรมีการจัด

ประชุม สัมมนา ให้ความเข้าใจและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความรู้และประสบการณ์ให้กับครู และคณะกรรมการสถานศึกษาในเรื่องของการบริหารงานงบประมาณและการเงิน

ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ถ้ามีส่วนร่วมจากภาคภาคีเครือข่ายตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษาและการกำหนดการสนับสนุน โรงเรียนก็จะได้รับแรงผลักดันสนับสนุนที่ดี การจัดการศึกษาที่สมบูรณ์แบบในตัว เมื่อนักเรียนจบการศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว ก็ต้องกลับมาตอบแทนสถาบันที่เคยได้ศึกษาหาความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิกร ดิษธรรม (2559) การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 แต่การระดมทรัพยากรเพื่อศึกษานั้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่จะเป็น ทั้งนี้เป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้รับการประสานงานให้ทราบจากโรงเรียน สอดคล้องกับ วรรณ สุชนันทพส (2550) ที่ได้ศึกษาความต้องการและแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดกองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนและต้องการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน การเรียนมีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณนอกเพื่อพัฒนาสถานศึกษา แต่ยังไม่ได้รับการประสานงานอย่างทั่วถึงจากโรงเรียนไปหาคณะกรรมการสถานศึกษา

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

ด้านการพัฒนางานบุคลากร ต้องมีการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และอยู่ในระเบียบวินัยของสถานศึกษา ซึ่งได้เสนอแนะแนวทางว่าโรงเรียนควรให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ที่กล่าวว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารบุคคล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจส่งเสริมให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ประพฤติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการและระเบียบที่ใช้ในการกระทำความผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของบุคลากรในโรงเรียน การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน การมีส่วนร่วมการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน และการจัดกิจกรรมการสร้างสรรค์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนกับผู้ปกครองก่อนเปิดภาค สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณยูภา คะโยธา (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการปฏิบัติงานปัญหาและแนวทางการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการ

จัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร มีการเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านการพัฒนาบุคลากร คือ โรงเรียนควรมีการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ไปศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนา และธำรงรักษาบุคลากร และโรงเรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีส่วนร่วมในการประเมินการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน และระเบียบที่ใช้ในการกระทำความผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน

ด้านขวัญและกำลังใจ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานบุคคลในเรื่องขวัญและกำลังใจ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมน้อยมากในการจัดกิจกรรมสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อส่งเสริมให้ครูพัฒนาสถานศึกษาครั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมที่ค่อนข้างน้อย แนวทางการพัฒนาคือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความรักความสามัคคีในหมู่คณะพร้อมที่จะเป็นครูเพื่อให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณทิพา ศรีตะพัศไส (2552) ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาด้านขวัญและกำลังใจแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การจัดหาสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู สอดคล้องกับงานวิจัย วรณชญา คะโยธา (2558) ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร กล่าวคือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างบุคลากรในโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน มีการจัดอบรมให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการบริหารบุคคลในโรงเรียน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรในโรงเรียนเพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีและความสนิทนสนมเป็นกันเองไปถึงคณะครูในโรงเรียนด้วย

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

ด้านอาคารสถานที่ แนวทางการพัฒนาคือ โรงเรียนควรรักษาภาพลักษณ์ของโรงเรียน และชุมชนให้ไปในทางที่ดี โดยร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการช่วยกันดูแลซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้พร้อมต่อการจัดการศึกษา และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จากชุมชนเข้ามาจัดการศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมต่อกิจกรรมของสถานศึกษาและโรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคีระหว่างชุมชนและโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เช่น จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนให้มากกว่าเดิม การเชิญชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา

มาเป็นเกียรติในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี เกิดเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็ง ทุกคนร่วมกันพัฒนาและคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้โรงเรียนชุมชนที่เข้มแข็ง มีความปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณยุภา คะโยธา (2558) ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร

ด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง มีการจัดทำเผยแพร่ผลงานสรุป และรายงานประจำปี เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นรูปธรรม โดยโรงเรียนควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การเขียนแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะการประกันคุณภาพการศึกษาถือการเป็นวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาของโรงเรียนว่ามีมาตรฐานมากเพียงใด และให้มีการดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและรายงานผลต่อต้นสังกัดได้ทราบ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยกำหนดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชานัน บุญบุตร (2558) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร ด้านประกันคุณภาพการศึกษา โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำมาตรฐานการศึกษาให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ การเขียนแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และการเขียนรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ด้านบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนรับนักเรียนโดยการสำรวจเด็กในเขตบริการเพื่อวางแผนจัดการศึกษาให้ครอบคลุมและทั่วถึงในเขตพื้นที่บริการอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของสถานศึกษาทั้งในเวลาราชการ และนอกเวลาราชการ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในการทำผลงานเพิ่มวิทยฐานะให้กับบุคลากรของโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และความก้าวหน้าของบุคลากร

4. ด้านการบริหารงานทั่วไปผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมเพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การลงโทษนักเรียน และการดูแลพฤติกรรมที่เหมาะสมของนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานบุคคล

2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

3. ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เสริมสิน พีรเพรส ซิสเต็ม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กุลชญา เทียงตรง. (2550). *การบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาลเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*.
- จิราพร ตั้งสุวรรณ. (2546). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตพระบรมราชชนนี 2 สังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2551). *การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- เขาว์ พูนนาม. (2533). *ความต้องการความรู้ทางการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. ม.ป.ท.
- ณรงค์ สัจพันโรจน์. (2543). *การจัดทำ อนุมติ และบริหารงบประมาณแผ่นดิน (ทฤษฎีและปฏิบัติ) (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ณัฐพงษ์ กิติทรัพย์กาญจนนา. (2551). *การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์*.

- ดิเรก วรรณเศียร. (2545). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. ม.ป.ท.
- ดิเรก อนันต์. (2556). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ถวิล มาตรฐาน. (2545). *การปฏิรูปการศึกษา: โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม แอคซิส แอควอร์ไทซิงเอนเจเนซี.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2534). *องค์การและการบริหาร: การศึกษาการจัดการในทางธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2540). *งานบริหารบุคคล* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นงศ์นุช รุประมาณ. (2557). *การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสระแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นภาดา ผูกสุวรรณ. (2553). *การบริหารงานวิชาการตามธรรมชาติของครู โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิกร ดิษธรรม. (2559). *การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์เครือข่ายโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิเรก หอมรส. (2548). *การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนก้นดาด ตำบลวารีย์ อำเภอแม่สรวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2*. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ประพนธ์ กระแสร์พันธุ์. (2554). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา เขตคุณภาพกบินทร์บุรี 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ประไพ บุตรโพธิ์. (2554). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2539). การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาของไทย. ม.ป.ท.
- ประสาน รักพ่วง. (2542). สภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาตาก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.
- ปิยะนุช ทองพรม. (2550). ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเขตอำเภอ
หนองใหญ่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณทิพา ศรีตะพัธโส. (2552). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี
เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัฒน์ บุญยรัตน์พันธ์. (2535). งานปกครองและพัฒนาของผู้ว่าดีเด่น. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์
พลชัย.
- พิทักษ์ จอมเมือง. (2541). ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิรพล ไชยพงษ์. (2539). การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับ
ชีวิตร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลอ้อมน้อย
อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันพัฒนาบัณฑิตบริหารศาสตร.
- พุทธา โพธิ์มะฮาด. (2548). สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามบทบาท
หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สระบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- การดี อนันต์นารี. (2557). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5).
ชลบุรี: มนตรี.
- มังกร ทองสุชาติ. (2554). การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ม.ป.ท.

- มาโนช แสงสว่าง. (2554). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). *การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2550). *การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก.
- รุ่งทิwa เกษดี. (2547). *การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ราตรี พูลพัฒน์. (2553). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*. ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เรืองยศ พจนนุสนธิ์. (2541). *การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลิขิต หมู่ดี. (2538). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของสภาตำบล: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดหนองบัวลำภูและจังหวัดปทุมธานี*. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วนาสวรรค์ ช่างเกวียน. (2552). *บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอด่านขุนทด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- วรรณมา สุขนันท์พศ. (2550). *ความต้องการและแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วรุณยูภา คะโยธา. (2558). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดศรีเมืองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรสาคร*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัลลภ บุญกิตติเจริญ. (2548). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน สถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัด จังหวัด ฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิกุล พรหมโสภ. (2553). *การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามุริรัมย์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2544). *การบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). *การมีส่วนร่วมของชุมชนและ โรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ศิริพร ทาทราย. (2552). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย บูรพา.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2554). *พฤติกรรมผู้นำ ความพึงพอใจในการทำงาน และขวัญกำลังใจ ในการทำงานของพนักงานหลักทรัพย์ ย่านถนนราชดำริ กรุงเทพมหานคร*. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย บูรพา.
- สงบ ปะดั่งตาโต. (2555). *การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในตำบลชากบก อำเภอกำแพง จังหวัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาเขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สมจิตร เยี่ยงเสื่อ. (2545). ปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน
แกนนำปฏิรูปการเรียนรู้สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2545). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมาน รังสีโยกฤษฎ์. (2540). องค์กรและการจัดการ. กรุงเทพฯ: พิทักษ์อักษร.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: บัณฑิตพลอยท์.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545, เมษายน). รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา. วารสารวิชาการ, 4, 9-10.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: การศาสนาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). สารสำคัญที่เกี่ยวกับบทบาทของบิดามารดา
ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เรียนตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช
2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. (2544). การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานการรูปการศึกษา (สปรศ.) องค์กรมหาชนเฉพาะกิจ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวาน.
- สำเร็จ กล้าหาญ. (2549). สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาท ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเทพสตรี.
- สุชาดา วาระดี. (2551). ปัจจัยส่วนบุคคลและบรรยากาศของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ
การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชานัน บุญบุตร. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา
กลุ่มโรงเรียนมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุชิน โภชนรงค์. (2547). *บทบาทของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สุทธิวัฒน์ เททะสังข์. (2542). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษากิ่งอำเภอกุดัง จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- สุพจน์ ไวยรัตน์. (2554). *บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 14 ในการจัดการศึกษา โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประโคนชัย 5 และ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุรัช เทียนขาว. (2545). *แนวทางและปัญหาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์: โครงการวิจัยสถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สุรพล พุดคำ. (2544). *หลักทฤษฎีและการปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. วิทยานิพนธ์: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- เสนาะ ดิยาว. (2534). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). *ภาวะผู้นำ ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2544). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 12 (หน้า 183-184)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสาวนีย์ สว่างอารมณ์. (2546). *บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสงคราม*. นครปฐม: สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- หทัยนุช บุญคำภา. (2548). *การรับรู้ตามบทบาทและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปทุมธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- หวน พันธุ์พันธ์. (2549). *การบริหารการศึกษา: มืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: พันธุ์พันธ์การพิมพ์.
- อภิเชษฐ์ พาตี. (2545). *การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- อภิธรรม์ ภาชนะวรรณ. (2544). *การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการโรงเรียน
ประถมศึกษาเขตการศึกษา 6*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2544). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการของ
สถานศึกษา ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2545). *การบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ*. สงขลา: คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏสงขลา.
- Amenu-Tekaa, C. E. (1988, January). Perceptions of community participation in education
on Canadian Research: A North control Alberta case study (Native America).
Dissertation Abstracts International, 49(7), 1626-A.
- Best, J. W., & Robert, L. K. (1989). *Research in education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychology testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Fallozzi, G. V. (1981). Role perception of administrators and community representatives in
participatory decision making. *Dissertation Abstracts International*, 42(4), 1481.
- Harold, J. (1983). School board member assumed authority. *Dissertation Abstract International*,
43(2), 42517-A.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(10), 608.
- Schuler, B. L. Hl. (1990). *Citizen participation in educational decision-making*. n.p.
- United Nations.(1987). *Popular participation in decision making for development*.
New York: United Nation Publication.
- Whang, In-Joung. (1981). *Management of rural change in Korea: The Samuel Undoing*.
Seoul: Seoul National University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6218.8/ว.457

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

12 มิถุนายน 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วยนายบุญญฤทธิ์ ระพันธ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58970024 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 7 โดยอยู่ในความดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรดี อนันต์นำวี เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 038-102052

โทรสาร 038-745811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6218.8/ว.457

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

12 มิถุนายน 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วยนายบุญญฤทธิ์ ระพันธ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58970024 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยอยู่ในความดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษาจึงมีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 038-102052

โทรสาร 038-745811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6218.8/ว.457

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

12 มิถุนายน 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วยนายบุญญฤทธิ์ ระพันธ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58970024 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยอยู่ในความดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษาจึงมีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 038-102052

โทรสาร 038-745811

ภาคผนวก ข

- แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
- ค่าดัชนีความสอดคล้องเครื่องมือการวิจัย
- ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

ผู้ตอบแบบสอบถาม

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป

2. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามการปฏิบัติของท่าน ซึ่งจะช่วยให้ทราบข้อเท็จจริงอันจะนำสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาโดยรวมต่อไปและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ โรงเรียนในจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

นายบุญญฤทธิ์ ระพันธ์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามสถานภาพที่เป็นจริง

1. ขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก

โรงเรียนขนาดกลาง

โรงเรียนขนาดใหญ่

2. อาชีพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ธุรกิจส่วนตัว

เกษตรกร

รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ

3. อายุของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ต่ำกว่า 30 ปี

ตั้งแต่ 30-40 ปี

มากกว่า 40 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2

คำชี้แจง แบบสอบถามการมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ขอให้ท่านพิจารณาว่าท่านมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในแต่ละด้านอยู่ในระดับใด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนเพียงระดับเดียว ใน 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ที่	การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		1	2	3	4	5
	<u>ด้านการบริหารงานวิชาการ</u>					
1	ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา					
2	ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สถานศึกษา					
3	ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4	ให้การสนับสนุนทุนการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแก่สถานศึกษา					
5	การจัดหาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน					
6	ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
7	ให้คำแนะนำในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน					
8	ให้คำแนะนำการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา					
9	เสนอแนะการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					

ที่	การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		1	2	3	4	5
	<u>ด้านการบริหารงานวิชาการ</u>					
10	ให้ความเห็นชอบระเบียบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษา					
11	ร่วมวางแผนในการรับนักเรียน โดยการสำรวจเด็กในเขตบริการเพื่อวางแผนจัดการศึกษา					
12	มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน					
13	จัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัย					
	<u>ด้านการบริหารงานงบประมาณ</u>					
14	วางแผนการบริหารงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา					
15	กำกับ ติดตามและตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา					
16	มีส่วนร่วมเป็นกรรมการควบคุมการก่อสร้าง/ การพัฒนาอาคารสถานที่					
17	ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและจัดหางบประมาณตามความต้องการของสถานศึกษา					
18	มีส่วนร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานศึกษาโดยระดมจากภาคเอกชน					
19	ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา					
20	เป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้าง พัสดุครุภัณฑ์					
21	ร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของสถานศึกษา					
22	ร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของสถานศึกษา					
	<u>ด้านการบริหารงานบุคคล</u>					
23	การส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม					
24	ร่วมวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งของบุคลากร					
25	การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากร					
26	การเสริมสร้างวินัยและการรักษาวินัยของบุคลากร					

ที่	การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		1	2	3	4	5
27	การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา					
28	ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในการทำผลงานเพิ่มวิทยฐานะ					
29	ให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
	<u>ด้านการบริหารงานทั่วไป</u>					
30	ร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาที่สถานศึกษาและชุมชนจัดขึ้น					
31	ให้ความร่วมมือ เป็นผู้ประสานงานระหว่างสถานศึกษาชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ					
32	พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมให้บริการแก่ชุมชน ของสถานศึกษา					
33	แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีของสถานศึกษา					
34	การเข้าร่วมประชุมวางแผน รับฟัง คำชี้แจงเกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับ มอบหมาย					
35	ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการด้านโภชนาการการรักษาพยาบาล และสุขภาพอนามัยนักเรียน					
36	ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลงโทษ นักเรียน					
37	รายงานและสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนให้โรงเรียน ทราบอย่างสม่ำเสมอ					
38	การให้และรับข่าวสารจากทางโรงเรียนเพื่อประสานกับชุมชนอย่าง สม่ำเสมอ					
39	จัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ร่มรื่นน่าอยู่					
40	ร่วมในการพัฒนาดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

ด้านการบริหารงานวิชาการ

.....
.....
.....
.....

ด้านการบริหารงานงบประมาณ

.....
.....
.....
.....

ด้านการบริหารงานบุคคล

.....
.....
.....
.....

ด้านการบริหารงานทั่วไป

.....
.....
.....
.....

ค่าดัชนีความสอดคล้องเครื่องมือเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนา
การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน
จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

ข้อ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	IOC
	1	2	3		
ด้านที่ 1					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
6	1	1	1	3	1.00
7	1	1	1	3	1.00
8	1	1	1	3	1.00
9	1	1	1	3	1.00
10	1	1	1	3	1.00
11	1	1	1	3	1.00
12	1	1	1	3	1.00
13	1	1	1	3	1.00
ด้านที่ 2					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	0	1	2	0.66
6	1	1	1	3	1.00
7	1	1	1	3	1.00
8	1	1	1	3	1.00

ข้อ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	IOC
	1	2	3		
ด้านที่ 3					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
6	1	1	1	3	1.00
7	1	1	1	3	1.00
8	1	1	1	3	1.00
ด้านที่ 4					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
6	1	1	1	3	1.00
7	1	1	1	3	1.00
8	1	1	1	3	1.00
9	1	1	1	3	1.00
10	1	1	1	3	1.00
11	1	1	1	3	1.00

ใช้เป็นแบบสอบถามได้ทุกข้อ

ตารางที่ 16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมและ
 แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 7

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.67	15	.85	29	.32
2	.37	16	.71	30	.69
3	.76	17	.91	31	.76
4	.92	18	.50	32	.93
5	.44	19	.91	33	.91
6	.69	20	.50	34	.50
7	.84	21	.59	35	.73
8	.42	22	.37	36	.78
9	.95	23	.95	37	.79
10	.91	24	.84	38	.76
11	.50	25	.89	39	.75
12	.91	26	.94	40	.80
13	.76	27	.83		
14	.92	28	.62		

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .95